

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

naš uvodnik

»Buči, buči, morje Adrijansko...«

Tako se glasi prvi verz znane in lepe pesmi, ki so z njo primorski slovenski zbori vedno radi izpovedovali narodno zavest in domoljubna čustva našega človeka. Pesem, ki jo je skladatelj Anton Hajdrih prelil v epsko močno melodijo, poje o Jadranskem morju, ki je bilo nekoč slovansko. In če je bil v preteklosti prav Jadran tisti dejavnik, ki je pomenil nekak simboličen mejnik slovenstva in slovanstva z latinskim oz. italijanskim svetom, je tak - poleg Soče in Alp - tudi danes ostal. Prav ob Jadranu teče obmejna mejna črta med Slovenijo in Italijo, ki si še sedaj ob njem krojita novo sožitje, zaenkrat še težko in negotovo.

V tem času se namreč spet začena plaho obnavljati dialog med Rimom in Ljubljano, ki je že dalj časa običal na mrtvi točki. Znanе polemike so v bližnji preteklosti botrovale poskusom za odpravljanje težav, nerazumevanja in sumniče nj v mladih slovensko-italijanskih odnosih. Če je obdobje Berlusconijske vlade kazalo jasno nasprotovanje do slovenskih predlogov in zahtev, se je sedaj pod Dinijevo vlado to le delno spremenilo. Ko je šlo za vprašanje vstopa Slovenije v Evropsko unijo oz. njenega zaenkrat pridruženega članstva, je bil italijanski »ne« kaj odločen in tesno povezan z zadevo nekdanje imovine istrskih beguncev. Izjava Peterle-Martino, podpisana v Ogleju pred kakim letom, je hotela korak naprej, vendar ni bilo takrat prav vse jasno. Obenem pa je ta povzročila odstop takratnega slovenskega zunanjega ministra, ki pa je izzvenel kot nezaupnica slovenske vlade šefu slovenske diplomacije.

Kasneje je najprej šlo nekoliko bolje, oba nova zunanja ministra sta v začetku našla več skupnih elementov in to se je izkazalo tudi v odstranitvi italijanskega veta za pridruženost članstvo Slovenije v Evropski uniji. Tudi tu se pa bistveno ni mnogo spremenilo, saj je bil med Brusljem in Ljubljano sporazum le parafiran, ne pa še podpisan. Danes kaže, da se nikomur ne mudi. Ko je sedaj slovenski zunanji minister Thaler dal vrsto izjav v zunanjepolitičnem odboru slovenskega parlamenta, jih je Rim takoj napihnil in zunanja ministrica Agnellijeva je podčrtala, da Ljubljana vedno nekaj spreminja in obrača. Voditelj Nacionalnega zavezništva Fini pa je s tem v zvezi v Trstu dejal, da je Slovenija skrajno nezanesljiv partner. Na drugi strani je prav pred kakim dnevom ameriški obrambni minister Perry med svojim obiskom v Ljubljani poudaril, da je Slovenija izpolnila vse pogoje za vstop v mednarodne organizme (posebej v NATO).

Pa še manjšinsko vprašanje. Izgleda, da se zadnji čas v Sloveniji govori o dvojnem tiru v pogajanjih z Rimom. Ločili naj bi od vprašanja begunske imovine problem slovenske manjšine v Italiji. Če je to le taktična ali metodična poteza, v redu; če pa naj to pomeni odlašanje v reševanju vprašanj Slovencev v Italiji in torej popuščanje Rimu, je to negativno in nesprijemljivo. Slovenci v deželi F-JK nočemo postati predmet barantanja med državama, kot se je to že dogajalo v prejšnjem jugoslovanskem režimu in njegovih kolebanjih v dvostranskih odnosih.

Začetek tega kratkega razmišljanja nas je popeljal po Jadranskem morju. Naj z njim tudi zaključim. Vloge Jadrana se je že v prejšnjem stoletju močno zavedal eden od protagonistov italijanskega Risorgimenta, Giuseppe Mazzini. V svojih Slovanskih pismih (*Lettere slave*) je res preroško pisal o pomenu prijateljskega sožitja ob Jadranu med Italijani in Slovenci. Edino taka politika lahko prispeva k miru in sodelovanju med narodi, ki tu živijo. Da bi ta duh evropskega sodelovanja še zlasti danes zaživel - to je naša želja.

Andrej Bratuž

Papežovo enajsto pastoralno potovanje v Afriko

Sveti oče v Stehdnehzaključuje svoj pastoralni obisk na črnem kontinentu. To je že njegovo enajsto potovanje v Afriko. Tokrat je obiskal Kamerun, Južno Afriko (kjer je bil prvič po svobodnih volitvah, na katerih so volili tudi črnici) ter Kenijo. Že iz pogovora s časnikarji med poletom v Kamerun je bilo videti, dane gre v Afriko samo na pastoralni obisk, ampak tudi zato, da bi razviti svet opozoril na krivice, ki se godijo črni celini, ki je med najrevnejšimi predeli sveta. Papež je med poletom ostro napadel razviti svet, ki je kriv za revščino v Afriki; obenem se ni izmikal obtožbam na račun Mednarodnega monetarnega sklada in velikih internacionalnih družb, ki črni kontinent in njegove prebivalce hudo izkoriščajo. »Jasno moramo povedati svetu, da je kriv za umiranje Afrike; vsi, od Mednarodnega monetarnega sklada pa vse do raznih svetovnih organizacij, so krivi za propad Afrike. Veliko je treba še storiti za boljši razvoj Afrike, veliko je še neizkoriščenih priložnosti. Afrika mora vedeti, da ima pred seboj priložnost in da ni obsojena na smrt!« je dejal sveti oče in se obrnil k afriškim

Veliki molilec prosi za Afričane in Afriko, »novo Kristusovo domovino«

benimi diplomatskimi besedami, ko je obtožil razviti svet za revščino, lakoto in boleznj v Afriki. Sprstom je pokazal na Mednarodni monetarni sklad in na svetovno banko, ki z velikanskimi posojili vsak dan bolj mečeta na kolena revne afriške države. Od bančnikov na Zahodu je zahteval, naj ne izkoriščajo posojil za lastno bogatitev; zahteval je še, naj gre pomoč revnim državam, »v katerih posamezniki brez vsake morale in dvomov izkoriščajo revne sloje prebivalstva v sodelovanju s podkupljenimi krajevnimi politikami in vladami.« Hkrati se je sveti oče obrnil na vernike v Afriki in od njih zahteval: »Prenehajte s sovraštvom, ki v Afriki uničuje toliko narodov! Spravite se z Bogom, da se boste lahko spravili s sosedi in drugimi narodi in bo lahko zavladal mir!« (dalje na 2. strani)

Dvojezičnost: zahteve in doslednost

Dvojezičnost, kar se da razširjena v javnem življenju na vsem manjšinskem prostoru, je ena izmed temeljnih točk naših teženj, zahtev in pričakovanj, ker smo praktično dvojezičnost vedno uživali v zgodovinskih časih, ker dviga raven naše prisotnosti, sedanje in pretekle, ker zagotavlja naše individualne pravice, ker nam daje zavest o dejanski enakosti pred državo in krepi naš občutek identitete.

Še bi lahko našli kak argument, da bi utemeljili naše zahteve po dvojezičnosti, načelni in operativni, npr. povečanje možnosti zaposlitve za naše ljudi, toda naj bo načelnih vzrokov dovolj. To, da zahtevamo dvojezičnost, zahteva od nas tudi doslednost, da dvojezičnost izvajamo in uresničujemo, kjerkoli je to možno in predvsem tam, kjer je odvisna od nas.

Na upravnem področju v javnem življenju: slovenske občine bi morale med seboj občeati izključno v slovensčini, italijansko besedilo pa bi moralo biti prevod slovenskega originala. Če se to bje s pravilniki, bi morali težiti za tem, da to dosežemo. Zanesljivo vemo, da se to ne dogaja.

V javnih ustanovah, npr. na šolah, bi moral biti poslovalni in občealni jezik izključno slovensčina. Dogaja se, da se zaradi prevajalskih težav slovensčina opuša celo pri nekaterih zapisnikih. Tu igrajo odločilno vlogo naši ravnatelji. Lenoba je na tem mestu vredna vse obsodbe.

Dijakom je treba dati na razpolago slovenske učbenike in pomožna sredstva. Če nimamo dovolj dobrih izvirkov ali če učne knjige iz Slovenije ne ustrezajo (dostikrat so zares revne zaradi svoje socialistične vneme, da vse skrčijo, »kondenzirajo« v gole podatke brez razlage), moramo poskrbeti za nove, izvime knjige ali pa za dobre prevode, ne pa da se zatekamo k italijanskim. Potem pa izgubljamo čas v iskanju novih tekstov in prerekanju pri izbiri. Če so javna sredstva prenzka za spodobne honorarje, si izmislimo sklad iz sredstev, ki jih dobivamo za kulturo, ali pa kot pomoč iz Slovenije za to, da v doglednem času dve-treh let dobimo vse, zares vse potrebne tekste.

V našem zasebnem življenju, ki je obrnjeno navzven, to se pravi v trgovinah, skladiščih, obrtnih delavnica, reklamnih napisih, ki so povečini namenjeni prav dvojezičnemu prebivalstvu ali Slovincem z druge strani meje, moramo dosledno uveljaviti dvojezičnost, v nasprotnem primeru smo izpostavljeni očitku, da sami ne znamo skrbeti za uresničevanje svojih pravic. Posebno velja to za ustanove, kot so naše zadrge, ki se celo potegujejo za finančno pomoč iz Slovenije. Zgled nam dajejo Južni Tirolci.

prebivalcem z v zlikom: »Zahtevati morate, da se vaše pravice spoštujejo!«

Papež se zaveda težav, ki so v Afriki, in je zato odločno nastopil pod geslom »Ex Africa lux!-Iz Afrike prihaja luč!« Z le-tem se je navezal na papeža Pavla VI., ki je imenoval Afriko »novo Kristusovo domovino«.

Papež se ni skrival za nobenimi diplomatskimi besedami, ko je obtožil razviti svet za revščino, lakoto in boleznj v Afriki. Sprstom je pokazal na Mednarodni monetarni sklad in na svetovno banko, ki z velikanskimi posojili vsak dan bolj mečeta na kolena revne afriške države. Od bančnikov na Zahodu je zahteval, naj ne izkoriščajo posojil za lastno bogatitev; zahteval je še, naj gre pomoč revnim državam, »v katerih posamezniki brez vsake morale in dvomov izkoriščajo revne sloje prebivalstva v sodelovanju s podkupljenimi krajevnimi politikami in vladami.« Hkrati se je sveti oče obrnil na vernike v Afriki in od njih zahteval: »Prenehajte s sovraštvom, ki v Afriki uničuje toliko narodov! Spravite se z Bogom, da se boste lahko spravili s sosedi in drugimi narodi in bo lahko zavladal mir!« (dalje na 2. strani)

A. M. Slomšek, pastir sedanjosti

V nedeljo, 24. septembra, obhaja slovenska Cerkev Slomškovo nedeljo, kajti prav na ta dan l. 1862 je Slomšek odšel k Bogu. Pisatelj Alojz Rebula je napisal Slomškov življenjepis z naslovom Pastir prihodnosti. Toda Slomšek je tudi pastir sedanjosti, pastir sedanje Cerkev med Slovenci doma, v zamejstvu in zdomstvu.

Vzet je bil iz ljudstva za ljudstvo v tem, kar se nanaša na Boga; vzet iz slovenske družine v Ponikvi na Štajerskem za slovensko ljudstvo ne samo v svoji škofiji, temveč za vse ostale rojake. Ni se namreč čutil Štajerca, temveč najprej Slovenca. To je pokazal tudi s tem, da je kot spiritual v Celovcu ob poletnih počitnicah prepotoval vse slovenske pokrajine; bil je tudi v Vidmu in Ogleju, kamor ga je pospremil goriški kanonik Valentin Stanič. Nemški liberalci so mu očitali slovenstvo; Slomšek pa je na te očitke odgovoril: »Mene to očitjanje ne moti. Tisti, ki me sodi, je Gospod. Slovenka me je rodila, Slovenka me je dojila, naj me slovensčina tudi hvaležnega sina ima.« Živel je sicer tudi med Nemci tako na Štajerskem kot v Šent Andražu in Celovcu; rad je pridigal po nemško, a še rajši po slovensko slovenskim ljudem.

Bil je vzet iz ljudstva kot dušni pastir za ljudstvo. Ponujali so mu, naj gre na višje šole na Dunaj, a odklonil je in ostal kaplan, kasneje župnik in kanonik, nazadnje pa škof.

Kot dušnemu pastirju mu je bil posebno pri srcu blagor neumrljivih duš. Temu blagru je posvetil vse svoje delo v spovednici, na prižnici, v šoli in tudi s pisano ter tiskano besedo. Časi, v katerih je živel, so bili prežeti z janzenizmom in jožefinizmom. Janzenizem je s svojo strogostjo odvrčal vernike od zakramentov, jožefinizem pa je iz dušnih pastirjev delal predvsem uradnike. O kaplanu Slomšku piše Rebula: »Rojen dušni pastir je ves med oltarjem, prižnico, spovednico in šolo.« Takšen je ostal vse življenje, tudi kot škof. Dodali bi lahko še to: »Božje kraljestvo je širil tudi s pisano besedo. Za otroke v nedeljski šoli je sestavil in izdal šolski priročnik Blažek in Nežica v nedeljski šoli, ki je doživel tri ponatise in so ga naročili celo iz Petrograda. Za starejše ljudi si je zamislil več knjig, med njimi tudi Drobtinice. Predstavil jo je tako: »Cilj te letne knjige je medsebojno posredovanje takšnih sestavkov, ki so primerni za versko-moralno izobrazbo ljudstva in vzgojo mladine.« A še bolj kot z Drobtinicami je Slomšek segel na področje tiskane besede tedaj, ko si je skupaj z drugimi zamislil in omogočil ustanovitev posebne družbe za izdajanje dobrih knjig; družba je pozneje dobila ime Mohorjeva družba. Če bi živel danes, bi gotovo segel po radiu in televiziji.

Slomškova podoba bi bila okrnjena, če bi ne omenili njegove povezanosti s Kristusovo vesoljno Cerkvijo. Pred očmi ni imel samo svojih vernikov v škofiji, marveč tudi vesoljno Cerkev in njeno poslanstvo po vsem svetu. Bolel ga je razkol v Cerki in v ta namen je za zedinjenje z vzhodnimi kristjani ustanovil posebno bratovščino, ki je pozneje dobila ime Apostolstvo sv. Cirila in Metoda za zedinjenje kristjanov. (dalje na 2. strani)

Papež sklical posvet z vsemi škofi na ozemlju bivše Jugoslavije

Papež Janez Pavel II. ne pozna počitka. Takoj po srečanju z mladimi v Loretu in tik pred odhodom v Afriko na svoje 77. potovanje po svetu, je sklical tiskovno konferenco, na kateri je svetu napovedal srečanje z vsemi škofi na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Srečanje naj bi bilo 17. oktobra letos. Cilj srečanja naj bi bil predvsem ta, da bi krajevne Cerkve v bivši Jugoslaviji pomagale premagovati prehude nacionalizme in posledice, ki jih ti nacionalizmi s seboj prinašajo. Papež je dejal: »V Rim sem poklical vse škofo iz Hrvaške, Makedonije, Bosne in Hercegovine, iz Jugoslovanske federacije in Slovenije. Z njimi se bom pogovarjal o tem, kako bi na tem ozemlju čimprej vzpostavili trajen mir in kako bi hkrati nudili kar največ pomoči potrebnim, ki pomoč nujno morajo prejeti, ker so žrtve vojne.«

Na območju nekdanje Jugoslavije je okrog trideset škofov; med temi je največ Hrvatov in Slovencev. Ko se je papež spominjal vojne v Bosni, je dejal: »Veliko ljudi na tem območju še vedno zelo trpi. Vsi si zelo želimo, da bi mirovni pogovori, ki so sedaj v teku, obrodili dolgotrajen mir. Vemo, kako težko je zgraditi mir na trdnih in pravičnih temeljih. Zavzetost za doseg miru zahteva od vseh udeležencev v vojni velike napore in ne samo spoštovanje človekovih pravic in pravične vrnitve vseh beguncev na svoje domove, ampak - in predvsem - odpuščanje in prošnja za odpuščanje ter končno spravo. Katoliška Cerkev, ki sledi Kristusovemu nauku, bo podprla pobudo vsakogar, ki se bori za mir.« Papež se zaveda, da je v bivši Jugoslaviji sedaj v igri vse tisto, za kar se je v svojem življenju najbolj boril: gre za odnose z muslimanskimi verniki in s pravoslavnimi Cerkvami, ne nazadnje pa tudi za odnose med državami, ki so nastale na pogorišču komunizma, katerega je prav papež Janez Pavel II. pomagal požgati. Ker ga za sedaj še ne pustijo na obisk v Sarajevo in v Beograd, se je odločil poklicati k sebi vse škofo, da bi tako pokazal svetu, kako so mu pri srcu Bosna in vse države, ki so nastale na ozemlju bivše Jugoslavije. Papež si želi njihovo bodočnost »v znamenju sprave in odpuščanja«.

Duhovna obnova za žene

Kot napovedano, je bila v nedeljo, 10. septembra, v Zavodu sv. Družine celodnevna duhovna obnova za družbenice in žene. Vodil jo je misijonar z Mirenskega Grada g. Stanko Boljka. Za sabo ima dolgoletno izkušnjo ljudskih misijonov, zato mu je toliko lažje razumeti dušo starejših žen in mater. To je izpričal tudi v nedeljo, tako da so bile udeležence nadvse zadovoljne z obnovo. Za taka srečanja je zelo primeren tudi Zavod sv. Družine sredi zelenja in cvetja. Zahvaliti se je treba tudi šolskim sestram, ki s sestrsko prizadevnostjo vedno skrbijo za goste; škoda, da letih ni bilo še več.

K.H.

25. navadna nedelja

Za poštenost v medčloveških odnosih

Silvester Čuk

Če pozorno prisluhnemo današnji božji besedi, začutimo, kako je življenjska ali aktualna, kako posega na vsa področja človeškega življenja in ne sme biti ujeta le med stene cerkve. Več kot štiri desetletja po vojni so slovenskim ljudem naši vsiljeni oblastniki vcepili prepričanje, da je vera »zasebna zadeva«, ki se sme kazati le v cerkvi ali kvečjemu - pa še to bolj naskrivaj - v krogu družine; v javnosti pa nima kaj iskati. Če pogledamo okoli sebe, pa tudi sami vase, bomo videli, da je to mnogim ljudem, ki so po imenu sicer kristjani, prešlo v meso in kri. Tudi danes, ko so se razmere vendarle bistveno spremenile, si mnogi ne upajo pokazati svoje vere v javnosti. Zlasti ne tako, da bi pri poklicnem delu in v medčloveških odnosih ravnali bistveno drugače kot tisti, ki nimajo vere in ki za Boga sploh niso slišali.

Prerok Amos je najstarejši prerok-pisatelj stare zaveze.

Svojo preroško službo je opravljal v letih od 780 do 740 pred Kristusom, in sicer v severnem ali Izraelovem kraljestvu v Palestini. V Izraelu je tedaj vladal zelo sposoben kralj Jeroboam II. Ob času njegovega vladanja je bilo v deželi veliko blagostanje. Življenjski standard - bi rekli danes - je raste, po drugi strani pa so rastle tudi krivice, kajti ljudje so bili že takrat prav takšni, kakršni so danes: več ko so imeli, več so hoteli nagrajati, naraščala sta sebičnost in pohlep po imetju, uživanju in razkošju. Pojavile so se ogromne gospodarske in socialne razlike - kot marsikje tudi danes. Mimo lahko rečemo: povsod tam, kjer ljudje hočejo vse urejati po svoji volji in poželenju, Bogu pa ne pustijo blizu. Nastajala sta dva sloja: samopašni bogataši in izkoriščani, nezaščiteni mali ljudje. Tedaj je Amos začutil, da se v njem navdihu je zarjovel proti tem krivicam, ki so bile v očitem nasprotju s sinajsko zavezo. Ko je Bog po Mojzesu sklenil »po-

Anton Martin Slomšek, pastir sedanjosti

(s l. strani)

Prisrca so mu bili tudi misijoni; povezan je bil s Friderikom Barago. Le-ta piše v dnevniku: »1854, 28. marca. Iz Ljubljane v Celje, 29. v Št. Andraž prečastitemu knezoškofu Slomšku.« Slomšek tega misijonarja gotovo ni samo prijazno sprejel, temveč prav gotovo tudi bogato obdaril, dodaja Rebula.

In še povezanost in vdanost Kristusovi Cerkvi in sv. očetu Piju IX. Za Cerkev so bili v Italiji težki časi, saj smo bili na višku Risorgimenta, t.j. bojev za zedinjenje Italije, v časih, ki so bili posebno strupeni do papeža in njegove države. Zato je v več pastoralnih pismih govoril o papežu in Cerkvi. Leta 1862 se je odločil za obisk »ad limina«, za srečanje s papežem.

Ni se sicer več čutil pri polnem zdravju, a je šel. Ko se je vrnil, je izdal posebno pastirsko pismo, v katerem posebej piše: »Očividno sem se prepričal, da je sveta rimsko-katoliška Cerkev edino prava Cerkev živega Boga, steber

in trdnost resnice, kakor jo sv. Pavel imenuje.«

Že ta bežni vpogled v Slomškovo dejavnost nam priča, da je Slomšek res dušni pastir tudi za sedanje čase. In kakor je ob vrnitvi od obiska pri sv. očetu zapisal, kako ga je ta utrdil v veri v Kristusovo Cerkev, tako naj tudi obisk Janeza Pavla II. prihodnje leto utrdi nas Slovence v veri, ki se je v časih komunističnega enoumja v srcih premnogih rojakov tako omajala.

K. Humar

Molili so za duhovne poklice

SLOVENCIMOLILI NA TREH BOŽJIH POTEH

Sobota, 9. septembra, je bila v Sloveniji na poseben način posvečena molitvi za duhovne poklice. Verniki so se skupaj z dušnimi pastirji in škofi zbrali na treh glavnih Marijinih božjih poteh v Sloveniji (Sveta gora, Brezje, Ptujška gora). Na Sveti gori so napolnili baziliko in s škofom Pirihom, številnimi duhovniki, redovniki in redovnicami molili za nove duhovne poklice, tako moške kot ženske, saj so oboji nujno potrebni za duhovno rast božjega ljudstva.

VLOGA ŠKOFIJSKIH GIMNAZIJ

Veliko upanje za nove poklice in krščanske laike so škofijske gimnazije, kot so v Želimirju pod vodstvom salezijancev, zavod sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano in škofijsko malo semenišče v Vipavi za koprsko škofijo. To semenišče je sedaj škofijska gimnazija, ki sprejema fante in dekleta. Kot škofijska gimnazija samo za semeniščnike je bilo odprto l. 1952 in so v njem študirali tudi fantje iz ljubljanske škofije. Do letos je izšlo iz tega zavoda nad 200 novih mašnikov. Letos je na tej gimnaziji vpisanih 110 dijakov. Sprejeli bi jih še več, ko bi imeli večje prostore. Prav zaradi tega so začeli graditi prizidek za nove šolske prostore in telovadnico. Zapisali so: Škofijska gimnazija je odprta vsem mladim za dobro vzgojo in izobrazbo. K.H.

Mati božja roma po Franciji

V Franciji so na mali šmarren začeli s posebnim romanjem Matere božje, ki bo zajelo vse župnije (nad 36 tisoč). Na 108 avtomobilov so naložili prav toliko raznih Marijinih podob in kipov, ki bodo v dveh letih romali po celi Franciji. Vozila je dalo na razpolago podjetje Peugeot.

Na posebnem vozu bo tudi kopija Kristusovega mrtvaškega prta iz Turina.

Zamenjava pri jezuitih

Goriški in tržaški predstojnik se zamenjata

Predstojnik jezuitov v Gorici p. Gino Dalla Vecchia se bo v nedeljo, 24. septembra, poslovil od Gorice, kjer opravlja svojo službo od leta 1987, in pojde za predstojnika v Trst. Na njegovo mesto bo prišel p. Enrico Mariotti iz Trsta.

Apostolsko pismo »Ecclesia in Africa«

(s l. strani)

V mestu Yaounde' v Kamerunu je papež podpisal izredno pomemben dokument, ki so ga izdelali afriški škofje na svoji sinodi, ki se sedaj zaključuje, začela pa se je v Rimu 8. maja lanskega leta, ko so se v večnem mestu usedli za mizo vsi afriški škofje in se štiri tedne pogovarjali, kakšna naj bo Cerkev v Afriki in v katero smer naj se razvija. Dokument-apostolsko pismo »Ecclesia in Africa« je izredno važnega pomena za afriško Cerkev, saj je v njem začrtana tudi evangelizacija Afrike. V dokumentu so obravnavane težave afriške Cerkve. Važen pa je tudi zato, ker afriški celini nakazuje pot v prihodnost, ki je polna upanja. Dokument se posebej ustavlja pri tako imenovani inkulturaciji krščanstva na afriških tleh, kjer se mora krščanstvo vrstiti v afriško kulturo in vzeti najboljše lastnosti le-te, kulturo pa oplemenititi s krščanskim etosom in krščanskim življenjem. Nadalje dokument obravnava vlogo ženske in moškega, ki morata biti enakopravna. Po udarja tudi nenadomestljivo vlogo družine v današnji družbi v Afriki. Dokument poziva vse kristjane v Afriki k evangelizaciji pred tretjim tisočletjem. Posebno poglavje dokumenta je posvečeno pravici in miru, ki sta temeljnega pomena za današnjo Afriko. Zavzema se za pot v pluralno demokracijo in za svobodo v vseh afriških državah; obenem poudarja tudi

socialno vlogo Cerkve in zahteva mednarodno solidarnost z revnimi afriškimi državami in ljudmi. V tem apostolskem pismu, ki hoče v Afričanih vzbuditi upanje v novo življenje, je veliko govora tudi o strašni kugi našega stoletja-AIDS-u, o beguncih, vojnah in preprodajanju orožja; obenem pa se papež zavzema tudi za mlade Afričane, katerim moramo skupno dati neko boljšo prihodnost. Od mednarodnih bank papež naravnost zahteva, naj zmanjšajo bančni pritisk na že itak revno Afriko. Na koncu vzpodbudnega apostolskega pisma »Ecclesia in Africa« vabi vse Afričane, naj se krščansko pripravijo na tretje tisočletje.

Po apostolskem obisku Kameruna se je papež ustavil še v Južni Afriki, kjer je pohvalil sedanje iskanje sožitja med različnimi narodi in rasami, v Keniji, kjer je posredno pozval predsednika-tirana države, naj spoštuje človeške pravice in osebno svobodo vsakogar.

Ta dokument-apostolsko pismo - pa je gotovo najpomembnejši za bodočnost afriške Cerkve in Afrike same. Povsod je naletel na zelo dober sprejem; samo predstavniki islama v Keniji so se o njem zelo trdo izrazili, češ da se hoče katoliška Cerkev v Afriki preveč razširiti. To je za fundamentalistično muslimansko veroizpoved v Keniji razumljivo, saj ima v tej državi komaj šest odstotkov vernikov.

Kardinal Martini: Etika ni dovolj, moramo se vrniti k Bogu

Milanski kardinal Martini, ki je znan zaradi svoje odprtosti problemom sodobnega sveta in kulture, je s svojim zadnjim pastirskim pismom presenetil sogovornike, ki si niso pričakovali take ostrine. V bistvu gre za zelo radikalen odgovor krizi civilne družbe, ki nas ima v kleščah. Ker gre za splošno krizo, ki ni omejena samo na razviti del italijanske družbe, je kardinalovo sporočilo koristno tudi za nas, ker ga lahko razumemo kot alternativo za propad ideologij, ki je pustil hudo praznino in botruje širjenju novega poganstva. Kardinal vabi ljudi, posameznike in celotno družbo, vernike in nevernike, naj prisluhnejo večnim vrednotam, upanju in perspektivam, ki lahko dajo smisel tudi našim človeškim potrebam. Kardinal Martini predlaga, naj bi se vrnili k Bogu in ga znova postavili v središče. Moramo si še naprej postavljati ključna vprašanja, ki za-

devajo naše življenje, in si ustvariti osebno pot vere, ki ne bo brez »svetega nemira«, skratka, pustiti moramo, da nas Bog »preseneti«. Martinijevo pastirsko pismo poziva k spremembi miselnosti in vabi človeka k sprejemanju Boga, ki nudi udobno in varno zatočišče.

Kardinal tudi opozarja pred varljivim iskanjem zemskega uspeha v cerkvi, pred »štetjem vernikov in sadov«. »Bogvaruj, če bi se omejil na Cerkev kot družbo pravičnih in popolnih,« trdi izzivalno in dregne tudi v tradicionalne kroge, ki s svojimi obredi, molitvami in gestami iščejo gotovost in ključ za reševanje vseh verskih in pastoralnih vprašanj. Kardinal Martini vabi tudi politike, naj iščejo navdih v transcendeni, ker »etika ni dovolj. Zakoni ne spremenijo človeka v njegovem srcu in ga ne pripravijo do tega, da bi spoštoval svoje dolžnosti.«

POGLED V SLOVENIJO

Politično dogajanje že podrejeno volilnim ciljem strank

Slovenska javnost je z zadovoljstvom sprejela izjave ameriškega obrambnega ministra Perryja, ki jih je dal med svojim obiskom v naši državi prejšnjo soboto in nedeljo. Po njegovem smo najbolj uspešni med vsemi srednjeevropskimi in vzhodnimi državami pri vključevanju v demokracijo in tržno gospodarstvo. Zaradi tega Slovenija postaja zanimiva tudi za Združene države Amerike.

Medtem pa se na državnem prizorišču marsikaj dogaja. Predvsem je očitno, da stranke v svojem delovanju že upoštevajo predvolilni čas, čeprav so nove državnozbornske volitve napovedane šele za konec leta 1996. Državni zbor do tedaj najbrž ne bo obravnaval zadev, ki bi lahko poslabšale ugled posameznih političnih strank. Ker pa življenje ni negibno, se bodo morale politične stranke vendarle opredeliti do aktualnih vprašanj, kot so demimo vračanje gozdov in drugih nepremičnin Cerkvi, splošni otroški dodatek, podaljšanje porodniškega dopusta na tri leta, spremembe v pokojninski zakonodaji, zakoni s področja vzgoje in izobraževanja ter odprave krivic, zadanih žrtvam medvojnih in povojnih dogodkov. Po-

membem verski - a tudi politični - dogodek bo obisk papeža, ki se bo ujemal (seveda le po naključju) z volilnim obdobjem.

Kar zadeva tekočo politiko, je bil v teh dneh zagotovo najpomembnejši dogodek nastop Kučana pred parlamentarno komisijo, ki preučuje politično odgovornost posameznih nosilcev javnih funkcij - za aretacije, obsodbe in izvršitev obsodb proti Janezu Janši, Ivanu Borštnjerju, Davidu Tasiću in Franciju Zavrli. Ob izročitvi vabila Kučana je bilo nekaj različnih mnenj o tem, ali naj predsednik države nastopi pred komisijo državnega zbora kot prič ali kot preiskovalec. Vendar njegov status pred komisijo ni najbolj pomemben. Za Slovence je bistvenega pomena nekaj drugega, namreč, ali so Kučan in drugo mogočniki prejšnje oblasti spodbudili, omogočili in odobrvali aretacijo Janše in njegovih treh sodelavcev, oz. povzročili celotno t.i. afero JBTZ zaradi tega, da bi bodisi ovirali ali pa preprečili osamosvojitve in razglasitev neodvisnosti Slovenije. V Sloveniji se namreč še zmeraj soočata dve tezi. Po eni naj bi zlasti Janša imel največje zasluge tedanje partije in oblasti,

da sta se odločno postavili proti Beogradu in nasploh komunističnemu vrhu bivše Jugoslavije.

Zagotovo je znak in dokaz uveljavljanja demokracije v Sloveniji, o čemer je govoril ameriški obrambni minister, tudi to, da je predsednik republike moral priti pred preiskovalno komisijo in ji pojasniti svoja ravnanja o aferi JBTZ. Pričanja ali zasliševanja - za nekdanjega notranjega ministra Tomaža Ertla je bil že določen datum, Stane Dolanc pa naj bi menda tudi kmalu prišel na vrsto - bodo najbrž odkrila nova dejstva in podrobnosti o celotni zadevi. Je pa skrajni čas, da komisija ugotovi resnico, saj afera že več kot štiri leta obremenjuje slovensko politiko in odnose med strankami. Pri tem pa je tudi očitno, da bosta Kučan in Janša ostala za zmeraj nepomirljiva nasprotnika, ker gre pač za osebnosti z značajema, ki se med seboj izključujeta. Politično in parlamentarno dogajanje v Sloveniji pa medtem teče dalje. V Ljubljani se poglablja spor med Slovenskimi krščanskimi demokrati in socialdemokrati, ki grozi, da se bo lahko razširil tudi drugam. Janša je začel pozivati k

pomiritvi in opozarja, da je treba preprečiti slabitev skupne strategije strank t.i. slovenske pomladi, ki da imajo možnosti za zmago na prihodnjih državnozbornskih volitvah.

Politične stranke se na vse mogoče načine poskušajo prikupiti volilcem. Liberalna demokracija Slovenije je dosledna, da je vlada ustanovila posebno komisijo, ki bo odkrivala zlorabe o divjem lastninjenju v gospodarstvu. Vlada si je s tem dejansko vzela pristojnosti, ki jih za odkrivanje zlorab v procesu privatizacije po zakonu ima posebna agencija. Pri tem Liberalne demokracije ne motijo ugotovitve, da so pri kraji družbenega premoženja, ki naj bi znašala okoli 52 milijard dolarjev, bili udeleženi predvsem poslovneži, člani omenjene vladne stranke. V okviru priprav na volitve bo premier Drnovšek kmalu izdal knjigo svojih spominov, v kateri bo menda dokazoval, da ima on velik del tistih zaslug za osamosvojitve in neodvisnost Slovenije, ki si jih sedaj prisvajajo drugi. Namig naj bi veljal zlasti za Kučana in prejšnjo oblast v Sloveniji, a tudi za Janšo.

F.Z.

BESEDA UREDNIKA

Za jasnost pojmov

V rubriki *Polemika* se je odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar dne 15. t.m. zaustavil ob plemiki v zvezi z Drago oz. ob »napadih« Katoliškega glasa na Primorski dnevnik. Dolgemu članku z dolgim in velikim naslovom (*Katoliški glas o Dragi: je to nova uredniška politika?*) bi moral verjetno slediti dolg odgovor. Tega pa ne bo.

Podpisani je v raznih obdobjih sodeloval pri slovenskem dnevniku (posebej v glasbeni kroniki). Drugače pa - in tudi na vabilo sedanjega urednika - s prispevki o širši problematiki. To lahko že samo po sebi dokazuje, da podpisani (tudi kot sedanjí odgovorni urednik Katoliškega glasa) nima prvenstvenega namena napadati slovenskega dnevnika, tudi če se z njim v vsem ne strinja.

Drugo vprašanje pa je »nova uredniška linija«,

kot Bojan Brezigar zaključuje svoj prispevek: »Za konec pa še ugotovitev, da je ta koncentrični napad na Primorski dnevnik zagledal luč sveta v prvi številki Katoliškega glasa, ki jo je podpisal novi urednik Andrej Bratuž. Ali je to nova uredniška linija?« Mislim, da je to vprašanje Bojana Brezigarja odveč, čeprav ima seveda vsopravico postaviti si ga. Gre namreč za načelno vprašanje. Vsakdo ima pravico in svobodo izraziti svoje mnenje. Prav tako je pluralizem mnenj gotovo vodilna ideja za sodobno družbo, zlasti za javna občila, ki danes vedno bolj krojijo javno mnenje.

V tej luči torej presojam tudi različna mnenja, ki jih izražajo bralci, le kot pozitiven doprinos k demokratski dialektiki - in ne kot napad na tega ali onega. To je tudi vse.

Andrej Bratuž

V Sloveniji kmalu nova TV postaja

V Ljubljani, Kopru in drugod potekajo tehnične priprave za ustanovitev nove postaje, ki se bo najbrž imenovala TV III. Navdihovala se bo v krščanstvu in bo posredovala program, ki bo izhajal predvsem iz potreb in želja Cerkve oz. slovenskih kristjanov. Gre za zahteve in drag projekt, katerega večinski lastnik bo Krekova banka.

Nova TV postaja bo delovala za območje cele Slovenije, njen odgovorni urednik pa naj bi bil časnikar Janko Tedeško iz Kopra. Delovati naj bi začela okrog Božiča. Dodajmo, da v Sloveniji že nekaj časa prihaja do selitev časnikarjev iz enega uredništva v drugo. Razlog so plače. S t.i. nacionalke, t.j. TV Slovenije, naj bi v kratkem odšli tudi znani »vezdniki« Nataša Pirc, Darja Groznik in Miša Molk. Zaposlili se bodo domnevno pri novi mnogo obetajoči TV postaji oz. družbi Pro Plus. Ta naj bi novinarjem zagotovila obično večje plače, kot pa jih prejemale pri RTV Slovenija. M.

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Ob obletnici smrti g. Artura Blasutta

16. septembra je minilo leto dni, odkar so beneške doline izgubile enega najzaslužnejših Trinkovih naslednikov. Na ta dan je namreč v 81. letu starosti umrl župnik Arturo Blasutta, ki je v svojem življenju dokazal, kaj pomeni pogosto uporabljena fraza *beneški Cedermac*. Od rezijanskih Osojan do grmiških Les je uredniševal Trinkov nauk, ljubil je svoj jezik in se zavzemal za širitev slednjega ter za uveljavitev beneškega človeka; prevedel je katekizem najprej v rezijanščino, nato v nadiški dialekt, učil je, pridigal in spovedoval v domačem jeziku; močan značaj ga je branil pred marsikatero doživeto krivico, napadom ali nasprotovanjem ter trdo življenjsko preizkušnjo, kakršna je samota oz. zapuščanost. Zaradi vseh teh prizadevanj duhovnika, navadnega kristjana ter zagovornika kulturnega pluralizma, ga je v 43. letu starosti videmski nadškof upokojil, leta 1986 pa mu je dal papež za zlato mašo posebni apostolski blagoslov in priznanje za njegovo duhovniško delo. V soboto so pri maši počastili njegov spomin. V cerkvi sv. Trojice v Viškorši so se srečale v spomin na zglednega moža žup-

njske skupnosti iz Viškorše, Tipane, Barda in Zavrha.

V gospodarskem oz. političnem svetu pa lahko najdemo podobna prizadevanja, ki jih v svojih programih predstavljajo nove gorske skupnosti. Še zdaleč ne gre za primerjavo, vendar pa ostaja dejstvo, da imajo take institucije sredstva, da lahko marsikaj uresničijo. Po nepričakovanih izidih aprilskih volitev se je namreč z novimi koalicijami spremenila tudi večina, ki sestavlja svet gorske skupnosti. Novi ljudje sicer ne predstavljajo a priori garancije za novo politiko, vendar je po imenovanju njihov predsednikov (za Terske doline je bil potrjen A. Noacco, medtem ko bo za Nadiške zelo verjetno špeterski župan F. Marinig) upati, da bo programska politika nato tudi dejansko uresničena. Oživitve gospodarstva, vrednotenje slovenske in furlanske kulture in obmejno sodelovanje, varstvo okolja, razmišljanja o novih statutih ter vodilni vlogi županov ter same gorske skupnosti, nakazujejo doslej vsaj v svojih programskih iztočnicah konec dosedanje politike in - upajmo - nov odnos do problemov, ki pestijo beneške doline.

Erika Jazbar

»Sosedu naj crkne krava«

Polemika o slovenski javni podpori Primorskemu dnevniku se nadaljuje, ker je Svet slovenskih organizacij čutil dolžnost, da o zadevi ponovno spregovori in opozori slovensko javnost na enosmerno pomoč, ki se ne ozira na celovite interese slovenske manjšine v Italiji. Poudarjeno je bilo, da mora Primorski dnevnik, če hoče uživati neposredno pomoč, postati glasilo vse manjšine in ne samo enega njenega ozkega ideološkega pasu. SSO je v bistvu zahteval pluralizem, kar ni noben smrtni greh. Za SKGZ pa je očitno še kaj več, je atentat na njen obstoj, če smo pravilno razumeli razdraženo reakcijo krovnice organizacije, ki drži roke nad Primorskim dnevnikom.

SKGZ očita SSO-ju, da s »svojim neprestanim refrenom diskriminacijah« meče pesek v oči tukajšnji in

matični javnosti. To tehniko SKGZ očitno zelo dobro pozna, saj jo je preizkušala in izvajala ves čas svojega obstoja, ko je znala dobro molsti ljubljansko kravo prav s kazanjem na ideološke nasprotnike, ki so ji od vedno kratili življenje. Zdaj SKGZ kriči in kaže na »neprestano natolcevanje, pritiske, izsiljevanja in izkrivljanja dejstev s strani SSO«, potem ko je to ona sama delala ves čas svojega obstoja, ko je sama razpolagala z vsem, kar je prišlo iz Ljubljane in je po svoji meri krojila manjšinsko politiko v Ljubljani, Beogradu in Trsu. SKGZ grozi s preverjanjem o tem, komu so sredstva iz matice namenjena in v kakšne namene se uporabljajo. SSO ta lahko stori v vsakem trenutku, tudi za preteklost; ali je SKGZ pripravljena pokazati svoje račune tudi za nazaj?

Razstava o Trenti

Pokrajinski arhiv v Novi Gorici je pripravil izvorno razstavo o Trenti. Uporabljene so dokumenti, ki jih po večini hranita Pokrajinski arhiv in Turistično društvo v Bovcu. V predverju Pokrajinskega arhiva je na ogled 138 listin in fotografij, ki prikazujejo življenje v Trenti v zadnjih sto letih. Najstarejši dokument sega v l. 1872 in omenja znameniti dvoboj med trentarskim gorskim vodnikom Antonom Tožbarjem-Šipkom in medvedom. Razjarjeni medved je vodniku odgriznil brado z obema čeljustma in jezikom vred, vendar je Tožbar-Šipk preživel. Najmlajši dokument je iz l. 1963. Obravnava

Jože Abram in dr. Julius Kugy

projekt za gradnjo velikega še neuresničene gostišča pri izviru reke Soče.

Katalog razstave je pripravila arhivistka dipl. zgodovinarica Metka Nusdorfer Vukšanovič, ki je avtorica celotne razstave. Pri odkrivanju Trente in opisovanju njenih lepote je imel veliko vlogo tudi Tržačan dr. Julius Kugy. Sodeloval je tudi duhovnik Jože Abram, imenovan Trentar; on je že l. 1907 to alpsko dolino opisal v slovenskem Platinem vestniku. Razstava o Trenti v predverju Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici bo odprta do marca 1996, potem jo bodo preselili v Trento.

M.

Tiskovno sporočilo SSO

Thaler, Ponteco in bančni zavodi

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je na zadnji seji v sredo, 13. septembra, obravnaval vrsto vprašanj, med katerimi je zavzela glavno mesto diskusija o problematičnih odnosih med Italijo in Slovenijo, ki nas ne zadovoljujejo, posebno še po zadnjem srečanju, ki ga je slovenski zunanji minister Thaler imel v Strunjanu s predstavniki Slovencev v Italiji. Odbor je izrazil pomisleke nad najnovejšim stališčem slovenske vlade glede točk, ki so vzrok spora z Italijo. Ločiti nepremičninsko vprašanje od pravne zaščite slovenske manjšine v Italiji pomeni v tem trenutku dejansko še enkrat prestaviti celotno vprašanje v megleno prihodnost. To bo lahko imelo zelo negativne posledice za manjšino, posebno še sedaj, ko sama po sebi ne more najti skupne govorice, da bi prišla do nekaterih prepotrebni predstavniških organov in ko se širijo stimulacije za večjo kulturno integracijo manjšine z večino, kar bi lahko bilo še nevarnejše od že preizkušene in proslule politične integracije. Svet slovenskih organizacij zato še z večjim poudarkom opozarja, da je treba gledati na manjšino kot na subjekt, ki bo sam izbral pot svojega prihodnjega razvoja in bo sposoben zavrniti varljive sugestije enostranske multikulturalnosti, obrnjene v njegovo škodo.

SSO se je tudi dotaknil problema vidljivosti TV Slovenija v Trstu in je obsodil ravnanje družbe Ponteco, ki si je dovolila prodati nekaj, do česar nima pravice, ter tako prikrajšati Slovence v Trstu za osrednji slovenski TV program. SSO vabi zato vodstvo slovenske TV, naj ukrepa, da se bo obnovilo prejšnje stanje.

Izvršni odbor SSO je nadalje izrazil veliko zaskrbljenost zaradi problemov, ki obremenjujejo nekatere naše bančne zavode in ostajajo večidel širši javnosti neznan. Obstaja nevarnost, ki je morda že izvršeno dejstvo, da slovenski delničarji, ki so Kmečko banko ustanovili, izgubijo nadzorstvo nad njenim upravljanjem in tako spravijo v nevarnost vlogo, ki jo ta kreditni zavod ima za razvoj manjšine. SSO obžaluje tudi, da nihče ne čuti potrebe po boljšem obveščanju javnosti glede teh problemov.

Še o Pontecu in TV Slovenija

Družba Ponteco je postala naši širši javnosti znana, ko je prodala prenosnike za TV Koper in TV Slovenija. Prve je prodala RAI-u, druge pa nekem zasebnikom. Takoj so nastale polemike, ker sta zaradi teh prodaj prikrajšani italijanska manjšina v Istri, ki da je izgubila stik z matico, slovenska manjšina pa z osrednjo Slovenijo. Svet slovenskih organizacij je v enem svojih zadnjih poročil v javnosti očital Pontecu, da je prodal nekaj, kar mu ne pripada, namreč frekvence. Ponteco je ogorčeno odgovoril, da je imel vsopravico to storiti. Dejstvo je, da Ponteco ne more prodati frekvenc, ki jih lahko podeljuje

le poštno ministrstvo, ki jih je pred leti zaupalo Pontecu z izrecnim namenom, da z njimi posreduje na italijansko ozemlje TV signale tujih postaj, torej Kopra in Ljubljane. Zdej pa isti frekvenci služita, mimo volje poštne ministrstva, za širjenje televizijskega programa neke zasebne komercialne postaje. To so dejstva, kje je tu žalitev, da Ponteco grozi s sodiščem, ni razumljivo. Prav tako je dejstvo, da se je frekvencam odpovedal Ponteco in nihče drug, čeprav je tudi res, da je TV Slovenija ravnala prenašajo, ko se je odpovedala storitvam Ponteca. Toda o tem mora spregovoriti TV Slovenija.

Simpozij o škofu Andreju Karlinu

Slovenska teološka akademija v Rimu prireja leto za leto simpozije o pomembnih osebnostih iz slovenske cerkvene zgodovine. Doslej se je zvrstilo že trinajst simpozijev, na katerih so predavatelji iz matične domovine in od drugod osvetlili like nekaterih škofov od A.M. Slomška do A. Karlina in duhovnikov I. Trinka, S. Ivanocyja, J.E. Kreka in J. Klekla. Letošnji je bil posvečen tržaškemu in nato mariborskemu škofu Andreju Karlinu. Simpozij je potekal od 11. do 16. septembra v Papeškem slovenskem zavodu v Rimu. Na njem so sodelovali številni predavatelji iz Slovenije, štirje iz Trsta in po eden z Dunaja in iz Gorice, večidel zgodovinarji oz. cerkveni zgodovinarji. Simpozij je bil pod pokroviteljstvom tržaškega škofa - v Rimu ga je zastopal vikar za slovenske vernike msgr. Franc Vončina - in mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja, ki se je sam udeležil študijskih dnevov.

V sredo, 13. t.m., je med avdienco na Trgu sv. Petra škof Kramberger izročil papežu Janezu Pavlu II. Acta procesa za beatifikacijo škofa Antona Martina Slomška. Sveti oče je pozdravil udeležence simpozija in slovenske romarje v slovenščini z besedami:

Spoštovani udeleženci teološkega simpozija iz Slovenije. S svojim doprinosom boste osvetlili osebnost škofa Andreja Karlina, ki je v svojem času očetovsko skrbel za vzgojo duhovnikov ter katoliških laikov in za poglobitev vere med ljudstvom, tako v Trstu kot pozneje v Mariboru. Pozdravljam tudi romarje iz Ptuja in Ormoža. Vsem podeljujem svoj

apostolski blagoslov. (L'Osservatore Romano).

Na simpoziju se je izkazalo, da je doslej razmeroma malo znana osebnost škofa Karlina vredna pozornosti in da je bila tudi letos izbrana zanimivata. Andrej Karlin (1857-1933), doma iz Stare Loke (del Škofje Loke), je s v o j o duhovniško pot začel kot kaplan in veroučitelj. Po končanem študiju cerkvene prava v Rimu je bil v Ljubljani katehet na državnih šolah, stolni kanonik, prefekt in nato vodja Alojzijevega. Po imenovanju za tržaško-koprškega škofa je bil posvečen 19. marca 1911 v stolnici sv. Justa v Trstu. Na tem mestu je ostal osem let, nakar mu je škofovanje v Trstu zaradi težkih razmer v novi državi Italiji in zaradi vedno hujših pritiskov nanj postalo nevarno. Sprejel je papežev poziv, naj kot tržaški škof odstopi. Papež ga je imenoval najprej za navslovnega, leta 1923 pa za lavantinskega škofa. Slovesno ustoličenje je bilo v mariborski stolnici 29. julija istega leta. Karlin je v Mariboru deloval po smernicah, ki si jih je določil že v Trstu. Skrbel je za pripravo in oblikovanje duhovnikov, za versko vzgojo mladine, za katoliške organizacije ipd. Velik pomen je pripisoval duhovnim vajam ter pridiganju in poučevanju katekizma.

Svojim duhovnikom je bil dober oče in učitelj, vernemu ljudstvu pa dober pastir. Na rimskem simpoziju so Karlinovo življenjsko pot, skrb za cerkveno glasbo in za šolstvo ter funkcijo ravnatelja Zavoda sv. Stanislava prikazali F. Oražem, E. Škulj, B. Šuštar in B. Košir. Tržaškemu obdobju so bili posvečeni referati L. Tavana

(Obsežnost in razsežnost tržaške škofije), W. Lukana (Karlinovo imenovanje za tržaškega škofa), J. Pirjevca (Politični položaj v Trstu ob Karlinovem prihodu) in T. Simičiča (Karlinovo delo v luči arhiva tržaške okoliške župnije). Karlinovo delovanje v istem obdobju so obravnavali F.M. Dolinar (Karlin v rimskih arhivih), B. Košir (Karlin in redovniki), R. Valenčič (Karlinova pastirska pisma) in A. Kosmač (Karlin in goriška metropolija), referat J. Kraglja (Karlin in češčenje Srca Jezusovega) pa se je nanašal na obe obdobji. Primorske razmere v Karlinovem času in po njem je razčlenila M. Kacin-Wohinc (Politični položaj Slovencev v Italiji med vojnama), H. Mamolo je govoril o problemu šolstva na Tržaškem, B. Marušič pa o razlogih za Karlinov odstop. Prispevek L. Bratuž (Karlinovi potopisi) je sklenil prvi

sklop referatov. Drugi je bil v celoti posvečen Karlinovemu mariborskemu obdobju. O Karlinu in zaokrožitvi Lavantinske škofije je govoril V. Pangerl, o škofu kot začetniku Slomškovega stopka M. Turnšek, o njegovi skrbi za semenišče in bogoslovne šole V. Zupančič, o vizitacijah V. Škafar. Pastirskim pismom je bil posvečen referat M. Benedika, Karlinu in Prekmurju pa referat J. Smeja. O Karlinu in katoliški akciji ter o njegovi versko-kulturni dejavnosti sta poročala J. Štuhec in V. Potočnik, o Karlinu in Tomažiču, o Karlinovi skrbi za misijone in narodnoobrambenih društvih v njegovem času pa S. Zver, I. Tadina in A. Vovko. Bogato gradivo Karlinovega simpozija bo izšlo prihodnje leto kot trinajsti v vrsti zbornikov rimskih simpozijev. Zborniki, ki jih zadnja leta urejuje dr. Edo Škulj, so dragocen prispevek k slovenski cerkveni zgodovini, prikazujejo pa tudi kulturne in politične razmere, ki so vplivale na rast in življenje našega naroda. Pri vsem tem je treba poudariti pomembno vlogo, ki jo ima pri prirejanju vsakoletnih simpozijev rektor Slovenika dr. Maksimilijan Jezernik. Tudi letos je na začetku pozdravil udeležence in spregovoril uvodne besede, ob koncu pa je simpozij z napovedjo prihodnjega, ki bo posvečen liku Andreja Einspielerja, znanega koroškega duhovnika in politika, in še naslednjih do leta 2000. Pobjudnikom in uresničevalcem tako pogumnih načrtov želimo še veliko moči in uspešnega dela. L.B.

Nova knjiga Branka Marušiča: Z zahodnega roba

Zasebna založba BRANKO v Novi Gorici je izdala knjigo zapisov, predavanj in govorov, ki jih je v preteklih letih ob raznih priložnostih objavil ali imel zgodovinar dr. Branko Marušič. Gre za znanega avtorja, ki je prisoten na Goriškem in tudi v sosednjih italijanskih krajih. Zbirki svojih del, ki so zbrana v knjigi, je dal pomenljivi naslov Z ZAHODNEGA ROBA in podnaslov O LJUDEH IN DOGODKIH IZTEKAJOČEGA SE STOLETJA.

Dr. Branko Marušič med mnogimi temami obravnava tudi naslednje: France Bevk, kulturnopolitični delavec; O narodni zavesti primorskih Slovencev; Trije nagovori o preteklosti za današnjo rabo; Primorska in jugoslovansko vprašanje; O izgonu dr. Franca Močnika; »Pohod lačnih«; Manjšinec in jaz; Novogoriške volitve leta 1969; O spominih Zorka Jelinčiča; Dva prispevka o problematiki deportacij in »fojbc«; Kratek pregled stikov med furlanskimi in slovenskimi zgodovinarji, in Povest o dveh mestih, Novi Gorici in Gorici.

V svoji novi knjigi je dr. Marušič opisal tudi t.i. »Pohod lačnih«, ko so ljudje v nedeljo, 13. avgusta 1950, na mejnem prehodu v Rožni dolini predrli mejne zapornice in se zgnili v Gorico, da bi si tam nabavili najbolj nujne življenjske potrebščine, ki jih tedaj v Jugoslaviji ni bilo mogoče dobiti. T.i. srečanje prebivalcev z obeh strani meje se je izjalovilo in oblasti ga niso nikoli več ponovile.

O dogodku so javna občila poročala na različne načine, jugoslovanski tisk pa je molčal. Zadrega oblasti je bila očitno prevelika. Primorski dnevnik je 15. avgusta 1950 zapisal: »V nedeljo zjutraj je naše ljudstvo na bloku pri Rdeči hiši podrlo krivično mejo in Gorica je za pol dneva dobila zopet svojo središča soških in vipavskih Slovencev.« Katoliški glas pa je v dogodku seveda videl predvsem socialne motive, ki so bili poglaviti vzrok »Pohoda lačnih«. Naš tednik je 30. avgusta leta 1950 denimo zapisal: »Pohod pet tisočev Slovencev v Gorico, v nedeljo, 13. avgusta, je razkril vso strašno resnico o nepopisni bedi in pomanjkanju, v katerem živijo.« M.

Umril je Vincenzo Muccioli

V torek, 19. septembra, je ob 18.15 umrl Vincenzo Muccioli, človek, ki je svoja zrela leta posvetil boju proti mamilom. Njegova življenjska pot je poznana vsakomur v Italiji, saj je bil zelo osporavana osebnost. V San Patrignanu je namreč na očetovi kmetiji ustanovil komuno za drogirane in jih tam s trdim skupinskim življenjem zdravil pogubne razvade. Imel je velik uspeh, saj je šlo skozi njegovo skupnost od sedaj že čez deset tisoč narkomanov; večina jih je ozdravela in se normalno vrnila na svoje domove, drugi so ostali tam in mu pomagali graditi strukturo, ki je italijanska država sama ni sposobna narediti. S trdim delom je pokazal, kaj človek lahko naredi za druge, in pokazal tudi na nesposobnost

države in politikov, katerih so samo besede. Imel je veliko težav prav s sodnimi organi, saj so ga hoteli na vsak način uničiti, češ da je pri svojem delu preoster in pretrd z narkomani. Veliko je pretrpel, a ni se dal; z delom je dokazal, da se tudi v izrazito egoistični družbi da veliko narediti potrebne in od vseh zavržene. Sedaj bo veliko lepih besed in veliko pohval ter dosti pritlehnega govorjenja na njegov račun. San Patrignano stoji pred veliko nalogo, če bo hotel obstati, saj kroži nad njim veliko mrhovinarjev; Muccioli bo šel v pozabo. Gotovo pa ga ne bodo pozabili tisti, ki jim je pomagal. Bil je osebnost, kakršne rešujejo Italijo iz sive podpopprečnosti mafijskih politikantov, ki sedijo v Rimu v senatu in parlamentu.

Turizem v idrijskem rudniku

V Idriji, kjer so okoli 500 let pridobivali živo srebro, zdaj rudnik zapirajo. Živo srebro je namreč zelo strupeno in ga zaradi tega čedalje manj uporabljajo v znanosti, industriji in na drugih področjih. Nadomestile so ga druge surovine, tako, da živo srebro nima več prihodnosti. Medtem ko znaten del od skupaj prek 700 km rorov, ki so jih rudarji izkopali v preteklem pol stoletju, zalivajo z vodo, so približno kilometer rorov odprli za obiskovalce v okviru t.i. rudniškega turizma. Vhod poteka skozi Antonijev rov iz leta 1500, ki je med najstarejšimi vhodi v kak rudnik v Evropi. Pri ogledu jamskih poti vzbuja posebno pozornost obiskovalcev podzemna kapela sv. Trojice. Postavljena je kakih 150 metrov od vhoda v Antonijev rov in se

nahaja v globini 25 metrov. Posvečena je bila leta 1752 kot zavetnica rudarjev, po drugi svetovni vojni pa so jo po zahtevi političnih oblasti zasuli. Letos so kapelo spet obnovili, ponovno pa jo je blagoslovil koprski škof msgr. Metod Piriš. Krasijo jo podoba sv. Barbare, zaščitnice rudarjev, ter reliefa sv. Trojice in sv. Ahaca.

Tisti deli jamskih poti, ki so primerni za turizem, so za obiskovalce odprli 22. junija lani. Doslej si je ta del rudnika ogledalo nad 16 tisoč obiskovalcev. Za prijave skupinskih oziroma posamičnih obiskov v turističnem delu rudnika je mogoče dobiti pojasnila in vse druge informacije na telefonski številki 065-71142, s predklicno številko za Slovenijo. M.

Spomini duhovnika Alojza Kodermaca

Štirje zvezki spominov duhovnika in javnega delavca Alojza Kodermaca (1892-1977) še zmeraj čakajo strokovno obdelavo. Trije zvezki velikega formata z gosto pisavo na 589 straneh doživeto razgrinjajo novejšo zgodovino v Brdih in njegovo življenje vrodnih Brdih, na Goriškem in v begunstvu v času soške fronte. Prvo svetovno vojno je večinoma preživel v Stični in na Poljanah nad Škofjo Loko. Obravnavano obdobje sega od prvih let po avtorjevem rojstvu pa do konca leta 1940. Težko razumem, da se je izognil delikatnemu obdobju druge svetovne vojne in predvidevam, da obstaja tudi zvezek iz tega obdobja. Spomini so bili pisani do leta 1975 in za zgodovinsko stroko so pomembni prvi trije zvezki. V četrtrem, ki je manjšega formata in obsega le 15 strani, je preteklost obravnavana dosti manj izčrpno.

Z etnografskega vidika so zelo zanimivi spomini na prvih 74 straneh, ki obravnavajo avtorjevo mladost v rodnem Hruševju in Neblem v Brdih. Pred nami zaživi iznajdljiva briška družina s številnimi otroki v obdobju pred prvo svetovno vojno. Etnologi in zgodovinarji, ki bodo obravnavali to obdobje v Brdih, ne bodo mogli iti mimo teh opisov. Zanimivo je, s čim vse se je ukvarjala družina, da si je zagotovila solidno preživetje. Spomini zajemajo tako vsakdanje življenje, delo, kot tudi tedanje javno življenje.

V nadaljevanju sledimo avtorju v njegova dijaška leta v Alojzijevišču v Gorici in vsem muhavostim dijaškega življenja. Zgodovin-

skega spomina je vredno dejstvo, da so bili goriški dijaki že v petem razredu gimnazije samoiniciativno razporejeni po politični orientaciji: katoliki in liberalci, vendar so med sabo gojili visoko stopnjo tolerance. Avtor pošteno razgrinja svoje življenje in se ne izogiba navedb, ki mu niso v prid.

V goriško bogoslovje je stopil jeseni 1913, posvečen pa je bil leta 1917 v Stični. Pri tem moramo ugotoviti, da še ni bila zapisana zadnja beseda o narodnopolitičnem pomenu goriškega bogoslovja. Iz tega so prihajali trdni duhovniki, ki so prenesli prihajajoče obdobje fašizma. Alojza Kodermaca so kot kaplana v Tolminu fašisti napadli in ranili, vendar ni popustil v svojih pogledih.

Kot župnik v Volčah je po prvi svetovni vojni poskrbel za elektrifikacijo vasi in okolice, za pozidavo cerkve v Volčah, za očiščenje razvalin in zidavo romarske cerkve na Mengorah in za zidavo cerkva v Volčanskih Rurih in na Selih. Leta 1935 je sodeloval v sporih z goriškim nadškofom Margottijem, ker je tapristajal na to, da bi duhovniki poučevali verouk v italijanskem jeziku v tedanjih šolah s fašistično usmerjenostjo. Politično je pripadal skupini goriških krščanskih socialcev.

Napisal je tudi del kronike župnije Most na Soči in kroniko župnije Volče. Sodeloval je pri delu Kluba starih goriških študentov. Njegove rokopisne spomine hrani nečak Radovan Kodermac v Neblem št. 40. Iz njih je črpal podatke tudi pisatelj in publicist Jožko Kragelj pri pisanju knjižice o Mengorah.

Peter Stres

Še o Kmečki banki

O zboru delničarjev goriške Kmečke banke so bila objavljena razna poročila, nekatera površna, druga kar strokovna in resna, kjub temu pa nismo mogli razumeti:

...ali je zares kaj narobe s poslovanjem našega bančnega zavoda.

...zakaj so morali upravitelji plačati vsak po 20 milijonov lir globe.

...zakaj je treba povečati kapital, če je bilo vse v redu.

...zakaj mora vstopiti tuj partner, to se pravi, zakaj državna banka ne zaupa dosedanjim upraviteljem.

...ali si je Safti zares podredil banko za doseganje lastnih ciljev.

Iz poročil pa tudi nismo mogli zvedeti, ali se je na zboru delničarjev kaj oglašil tisti vidnejši, ki je ob nastopu komisarske uprave skoro s solzami v očeh rekel: Zdaj bodo vsi končno videli, kaj so delali. Če se ni, zakaj tega ni storil in obrambo lastnih interesov in drugih delničarjev? Drugič bi bilo bolje, ko bi molčal.

V Katoliški knjigarni bo razstavljal Krištof Zupet

Likovna galerija Katoliške knjigarne odpira svoja vrata in začenja sezono 1995/96 s slikarjem Krištofom Zupetom iz Ljubljane.

Mislím, da bi se organizatorji razstav galerije Katoliške knjigarne težko odločili za boljšega sodobnega slovenskega slikarja. Krištof Zupet nedvomno velja danes za enega največjih slovenskih slikarjev in za izrednega portretista, pa čeprav bi samo s to oznako slikarju delali krivico. Če bi namreč zapisali, da je Krištof Zupet samo portretist, bi morali odmisliiti ves njegov slikarski opus, ki se ga je do sedaj nabralo že ogromno in je posebno na sakralnem področju že izjemno, vsekakor pa tako samosvoji in veličastni, da moramo o slikarju povedati nekaj besed več.

Krištof Zupet se je rodil leta 1939 v Ljubljani, kjer je tudi

Trubar, 1993 (olje na platnu)

končal slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost in se srečal z dvema človekoma, ki sta ga zaznamovala za celo življenje. Dolga leta je namreč prijateljeval s pisateljem, dramatikom in filozofom Ivanom Mrakom in

tudi po izjemnih spominskih zapisih iz tega obdobja in po subtilnih refleksijah o umetnosti. Če že ne moremo ali nočemo razbrati dejstva, da je slikar kristjan, iz njegovih monumentalnih sakralnih del, pa to lahko razberemo iz njegovih zapisov, ki jih najdemo v domala vseh pomembnejših slovenskih literarnih revijah, ki kaj pomenijo.

Ko sem zapisal, da gre pri Krištofu Zupetu za krščanskega slikarja, sem to storil hote, saj v slovenskem slikarstvu sedanjega trenutka ne najdemo tako izrazite osebnosti, ki bi svojo vero tako močno in živo prenašala na platna, kot to počne Krištof Zupet. Tisti, ki poznate njegov križev pot, ki ga je naslikal na Gradišču nad Vipavo v obnovljeni kapelici, veste, da gre za izjemnega slikarja, ki ima svoje korenine v renesančnem slikarstvu velikano, kot so Masaccio, Michelangelo, Piero della Francesca in v delih sorodnih velikih umetnikov.

Krištof Zupet je zelo zgođaj ubral svojo slikarsko pot in se je ukvarjal s figurativnim slikarstvom tudi takrat, ko to ni bilo več oz. še v modi. V mislih imam

šestdeseta, sedemdeseta leta, ko na Slovenskem skorajda ni bilo slikarja, razen krajinarjev seveda, ki bi se ukvarjal s figurativno. K figurativnemu slikarstvu so se slovenski slikarji vračali šele s pojavom tako imenovanega nemškega novega ekspresionizma, katerega so

na veliko in bolj ali manj uspešno posnemali šele takrat, ko se je Zupet v svojem slikarstvu že začel oddaljevati od formalnega ekspresionizma, katerega lastnosti pa so še danes sestavni del njegovega slikarstva.

Kot slikar slavnih slovenskih ljudi se je odlikoval in se še vedno odlikuje kot velik slovenski portretist, saj skorajda ni vidnejše slovenske osebnosti, katere ne bi naslikal, pa naj gre za velikane iz pretekle slovenske zgodovine ali pa za sodobnike. Ko Krištof Zupet slika portrete, se mu pozna, da je odličen risar, saj na oljnih portretih večkrat vidimo zamatke risbe, hkrati pa razpoznamo njegov slog tudi po tem, da slika izredno fragmentirane portrete. Človek bi skoraj dejal, da Zupet svojih del ni končal, saj pušča na slikah veliko belih polj praznih in na gledalcu je, da ta polja napolni z vsebino in svojim znanjem o slavem človeku, ki ga portret predstavlja.

Krištof Zupet je bil kot slikar vedno nekje na robu in je žal še vedno. Slovenska kritika sicer nekako ni mogla mimo njega, a kaj več kot Župančičeve nagrade ni prejel, in to samo potrjuje zlato pravilo za imenitne slovenske slikarje, ki pravi, da jih slovenska družba za življenja skorajda vedno ignorira; če pa tega ne more, jim pa ne daje dovolj primerne pozornosti. Krištof Zupet je preveč slovenski in preveč krščanski, da bi ga srenja likov-

nih kritikov lahko kovala v zvezde.

Iz razstave, ki jo prirejajo v Katoliški knjigarni, bo razvidno, da je Zupet eden največjih slovenskih slikarjev naše dobe. In to ne samo zato, ker je samosvoj, ampak predvsem zaradi bogatega opusa in izredne slikarske govornice, ki nam s platen govori o duhovnem svetu, o tistem zamolčanem svetu, o katerem zelo malo slikarjev riše in slika. Njegove slike govore o notranjem svetu človeka in so iskanje božjega in Absolutnega. Prav zaradi tega je tudi Krištof Zupet neizprosni in včasih prav boleče resnicoljuben v svojem slikanju. V sedanjem trenutku težko najdemo slikarja, s katerim bi ga lahko primerjali.

Razstava Krištofa Zupeta v Gorici bo izjemno začetek delovanja likovne galerije v Katoliški knjigarni v letošnjem letu in si jo zato morate ogledati. Organizatorji napovedujejo še vrsto drugih razstav in samo upamo lahko, da se bo letošnja sezona galerije Katoliške knjigarne na Travniku v Gorici držala zlatega pravila: »Dan se po jutru spozna.« To pa so tudi naše želje organizatorjem.

Jurij Paljk

Francoski prevod Pahorjevega romana Spopad s pomladjo

V ponedeljek so v Parizu predstavili francoski prevod romana Borisa Pahorja *Spopad s pomladjo* z naslovom *Primestempes difficiles*. Prevod je izšel pri založbi Phoebus kot knjiga leta oz. kot delo, ki najbolj dostojno proslavlja konec druge svetovne vojne. Predstavitvenega večera, ki so ga priredile založba Sama, revija Telerama in znana knjižna veleblagovnica Fnac, se je udeležil avtor sam, v muzeju Cluny pa je pisatelj predstavil ugledni francoski kritik Jean Luc Touin.

Revija Telerama izhaja v Franciji v milijonski nakladi, saj posreduje bralcem televizijske programe. Tokrat je posebno mesto dodelila prav našemu pisatelju Borisu Pahorju, katerega primerja z italijanskim književnikom Primom Levijem in pa z Aleksandrom Solženicinom. Vsekakor mu posveča več prostora kot pa nemškemu nobelovcu Heinrichu Böllu, ki je prav v prejšnjih dneh objavljaval v Parizu.

Boris Pahor se lepo uveljavlja na mednarodnem literarnem prizorišču

(Omenimo naj, da se je Böll v času Kocbekove afere leta 1974, v katero sta bila vpletena Boris Pahor in Alojz Rebula, javno zavzel za Kocbeka). Revija omenja tudi fašistični teror s požigom Narodnega doma, spremembami primkov in imen in z drugim ustrahovanjem, ki ga je mladi Pahor doživel na lastni koži, ter vojno in Pahorjevo vlogo v osvobodilnem gibanju, zaradi katerega so ga nacisti zaprli v taborišče Dachau.

Boris Pahor: odlomek iz »Vile ob jezeru«

Ob obletnici poboja slovenskih fantov na bazoviški gmajni

Takšen občutek so morali imeti fantje, ko so jih črnosrajčniki vodili v smrt po kraški gmajni mimo borovcev, je pomislil. Tudi tam je bilo drevje kakor tukaj. In tudi veverica je najbrž zbežala na bor kakor zdaj tista na deblu onkraj ceste. A takrat je bilo zgodaj in veverica je na borovcu preplašeno stegovala smrček v oblačno septembrsko jutro, ker ni bila vajena, da bi jo predramil ropot toliko kamionov ne koraki toliko oboroženih črnih srajc. Vz nemirjena je splezala više in videla, kako je krdelo naredilo gost obroč okoli štirih fantov in kako je dosti fašistov pokleknilo, dosti pa jih je leglo na tla, ko so merili v fante. Potem jo je splašilo silno pokanje in je zbežala. Da, a še prej, ko so slovenski fantje stopali med fašisti pogotovo ustavile tudi na kamnih, s katerimi je posejana kraška gmajna. Luknjičasti so, kraški kamni, in polni vdolbin, ker se je tisto jutro še skrivala tema noči, a oni so šli na morišče in njihov pogled je odsotno prešel brezpomembne kamne. Tako je bil odsoten tudi njihov pogled na črno-

srajčnike, ki so jih vodili v smrt. Ni mogel biti drugačen kakor hladen, njihov pogled.

In pomislil je: naše žene in naša dekleta so tisto jutro prinesla rože na trg ob Russem mostu. Bila je namreč ura, ko težaki postavljajo branjevkam stojnice ob Kanalu in sonce še ne ozarja njegove vode; rožaricam prinesejo vrče iz skladišča in postavijo cvetlice vanje, zatem pa dajo vrče s cveticami na štirikotne zaboje na kolesih. Bila je ura, ko je gosta in zelena voda ob Kanalu narahlo skodrana med čolni, a tisto jutro so rožaricam drgetale roke, ko so polagale vrče s cveticami na banke, ker okoličanke, ki so prinesle vrče mleka iz slovenskih vasi nad Trstom, so povedale o smrti fantov na kraški gmajni. Ženske roke so se tresle, kakor da polagajo cvetje na neznan grob svojih sinov, na trg pa je vela sapa s planote, kjer je bila gmajna še mokra od mlade krvi. Tista čudežna planota z borovci in brinjem in šipkom, tista enkratna terasa nad morjem, ki je pred njihovimi hišami kot privid večnega življenja.

Umril je veliki italijanski kipar Francesco Messina

V visoki starosti 95 let je umrl eden največjih italijanskih kiparjev tega stoletja. Francesco Messina se je rodil 15. decembra 1900 na Siciliji v kraju Linguaglossa pod vulkanom Etna. Že zelo mlad se je z družino preselil v Genova, kamor je odšel oče kot zidar s trebuhom za kruhom. Mlad je moral začeti delati kot kamnosek in tako se je že zelo mlad zapisal marmorju in kiparstvu. Neizobražen je postal eden najvidnejših italijanskih kiparjev, ki je v svojem delu našel pot do uveljavitve in samosvojega sloga. O Messini se je vedno pisalo, da je »naslednik klasičnega italijanskega kiparstva z navdihom samosvojega modernizma«.

Resnici na ljubo je treba povedati, da Messine nekateri kritiki niso imeli radi, ker »da je preveč akademski«. Na te očitke je Messina preprosto odgovorjal: »V mojem delu je akademsko samo to, da se spoznam na poklic, ki ga opravljam.« Messina velja za enega največjih kiparjev tega stoletja, in to predvsem zato, ker je ostal zvest klasičnemu slogu kiparstva, se pravi, da se ni zatekal k nobeni moderni likovni smeri, ostajal je vedno zvest načelu, da »morata kiparstvo in umetnost vzgajati, predvsem pa tolažiti človeškega duha«. Zanimiva je tudi njegova hudomušna trditev, češ da se pri svojem delu ni opredeljeval za nobeno novo modo predvsem zato, ker »vse mode prehi-

tro pridejo iz mode.«

Kot kipar je že zelo mlad žel prve večje uspehe, saj je že leta 1922 kot dvajsetletni kipar imel svoj prvi kip na Biennalu v Benetkah, že nekaj let kasneje pa je bil svetovno znan. Malokdo danes ve, da je *Umirajoči konj* na trgu pred palačo italijanskega RAI-a njegovo delo, kot tudi malokdo ve, da je veliko delal za Cerkev.

Precej njegovih del hranijo v Vatikanu, v Muzeju moderne umetnosti, ki velja za enega največjih in najbogatejših na svetu, saj skorajda ni sodobnega umetnika, ki ne bi rad zapustil vsaj enega svojega dela Vatikanskim muzejem. Znan je tudi njegov kip papeža Pija XII., ki velja za eno največjih sakralnih umetnin našega stoletja. Nekateri so to njegovo delo primerjali z najboljšimi bronastimi kipi Donatella. Zelo ga je cenil tudi sedanji papež Janez Pavel II., ki mu je leta 1993 priredil posebno avdienco ob njegovih razstavi v Vatikanski knjižnici. Tudi za papeževe posebne prostore v Vatikanu je Messina izdelal poseben križ, ki ga malokdo pozna.

Francesco Messina je o sebi povedal, da ne kleše z dletom in kladivom, ampak z lučjo. »Malo nas je takih, ki vemo, kje je razlika med navadnim klesanjem in klesanjem z lučjo.« S tem je mislil predvsem na že pregovorno plastičnost in dinamičnost svojih kipov, med katerimi velja omeniti kipe Boksar, Plavalec na obali, Ženske portrete, Sveto Katerino, Svetega Janeza Krstnika, Sveto Rozo iz Viterba, številne

kipe otrok in ženskih figur ter vrsto reliefov-plošč, med katerimi so morda najbolj znane tiste na vatikanskih zidovih, ki govore o strahotah druge vojne. Francesco Messina je bil kipar, ki se ni veliko oziral na likovne kritike. Ti so mu to zamerili in so njegove kipe večkrat pripisovali, morda tudi nalašč, drugemu velikemu kiparju tega stoletja - Manzuju.

Res pa je tudi, da je bil Messina po svoji samostojni odločitvi izrazito klasičen kipar in po mnenju velikega italijanskega likovnega kritika Federica Zerija »izrazit nadaljevalec grško-rimskega kiparstva«. To pa seveda v našem stoletju ni bilo in še vedno ni preveč v modi. V svetu, ki ne podpisuje več lepote kot take, so njegovi izrazito harmonični kipi zveneli predvsem kot t u j k i . Odtod torej zmeraj a n j e umetnika z akademizmom in nemoderno kiparsko potezo.

Vsekakor je bil Messina tudi zelo izobražen; družil se je z največjimi italijanskimi pesniki tega stoletja in z njimi prijateljeval. O tem je sam pravil takole: »Nisem študiral, samo tri razrede osnovne šole imam, družil pa sem se z velikimi pesniki, kot so Sbarbaro, Montale, Cardarelli, Ungaretti, Quasimodo in vsi so mi bili zelo veliki prijatelji.«

S smrtjo Messine najbrž odhaja s prizorišča zadnji veliki italijanski kipar tega stoletja, ki je znal združiti utrip sedanjosti z neminljivo stjo klasične harmonije in lepote.

jp

Bralcem v vednost

Dopis SCGV Emil Komel

V zvezi s članki, ki so v zadnjih tednih obravnavali probleme Glasbene matice v Italiji, bi se radi tudi mi oglasili, v kolikor se v teh člankih pogosto omenja naš glasbeni Center.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici je bil vedno samostojna ustanova, ki se je preživljala z lastnimi sredstvi in je temeljila na neonoriranem delu tistih naših kulturnih delavcev, ki jim je bilo delo za narod moralna dolžnost. Samo s takim delom se je razvila in dosegla pogoje, da je po zakonu postala ustanova, deležna javne podpore.

Z letom 1989 in slovensko pomladjo je postala aktualna tudi reorganizacija slovenskih ustanov v Italiji v tako imenovane skupne ustanove. Pri načrtovanju skupne glasbene šole se je zataknilo, ker je šola po svojih značilnostih nekaj drugega, kot so gledališče, knjižnica, raziskovalni inštitut. Šola je živ organizem, tesno povezan z okoljem, kjer deluje. Od vsega začetka smo bili prepričani, da take ustanove z vsemi oddelki, sekcijami in podsekcijami od Trsta do Gorice in Zabnic ne moreta uspešno voditi en sam odbor in en sam ravnatelj.

Na pobudo SKGZ in SSO smo šli v pogajanja, zavedajoč se, da je združevanje izvedljivo samo, če je vsaka stran pripravljena na kompromis. Novi statut naj bi predvideval eno deželno ustanovo, to je Glasbeno matico s pokrajinskimi avtonomnimi šolami. V Gorici naj bi ta avtonomna šola postal SCGV Emil Komel. Ta statut se je rojeval štiri leta. Pripravljeni so bili različni primerki, od dobesedne kopije starega statuta GM do zadnjega, v katerem se sicer v prvem členu deklarira pokrajinska avtonomija, vendar nobeden od ostalih členov ne zagotavlja njene uresničitve; (denarna sredstva naj bi se npr. delila ne samo glede na število učencev, ampak tudi po potrebi posamezne šole - vemo pa, da so nekatere šole nenasitne in da so zato tudi stalno deficitne!). Ker se je statut vse predolgo rojeval in ni dobil ustrezne rešitve, smo se v Gorici s predstavniki goriške šole GM dogovorili, da poskusimo združevati goriški šoli. Ta pripravljani odbor je deloval dve leti. Uspelo mu je urediti skupni pouk in ustvariti kar sproščeno vzdušje. Probleme je skušal sproti reševati. Delali smo po posluhu in zdravi pameti, ker se nismo mogli naslanjati na nobeno »magno charto«, ker je ni bilo. V predstavniki goriške šole GM smo našli sogovornike, nismo pa našli sodelavcev, zato je moral vse delo opravljati Center Emil Komel. Da bi vzpostavili večje sodelovanje, je Center Emil Komel še pred začetkom lanskega šolskega leta ponudil štiri delovna mesta goriškim uslužbencem GM, kar pa je bilo zavrnjeno. Očividno naša prizadevanja nekaterim niso bila všeč, zato smo bili stalno na zatožni klopi (gl. npr. seje GM v Trstu, na katerih nikoli nismo bili deležni vzpodbudne besede. S sejo smo se vračali z neprijetnimi občutki, saj je bilo vzdušje vedno napeto, ledeno. Na njih se nikoli niso obravnavali bistveni šolski problemi, ampak se je vse sukalo le okoli financ). Še januarja letos je razširjeni goriški pripravljani odbor s predstavniki goriške SKGZ in SSO sprejel odločitev, da se maja istega leta izvede občni zbor, in zato tudi pripravil predloge kandidatov za pluralistični odbor združene šole. Ta odločitev je ostala le pobožna želja!

GM se je raje odločila, da spet oživi svojo šolo v Gorici, kar pa jo postavlja pred nove odgovornosti. Sicer ima GM vso pravico, da oživi stare oddelke in odpira nove. Vendar se sprašujemo - sprašujejo se tudi tisti, ki od zunaj spremljajo dogajanje v zamejstvu - kako zmore GM v istem članku tožiti o deficitu in velikih finančnih problemih in obenem odpirati nove oddelke, ki zahtevajo dodatne finančne bremenitve, in kako more to usklajevati z željami po združevanju. Kje je resnica? Kdo ima od tega korist? Naši otroci gotovo ne. Vprašujemo se tudi, kako naj GM, ki v zadnjih letih ne zmore rešiti niti hudih problemov v svoji centralni hiši (in to ne samo finančnih!), obvladuje ves deželni prostor!

Center Emil Komel je že od vsega začetka podpiral prizadevanja za skupno glasbeno šolo na Goriškem in jih še vedno podpira. Glasbena matica pa bi se končno morala zavedati, da ima pri istih prizadevanjih v Centru Emil Komel enakopravnega partnerja in zato ne gre, da bi ga kar »vsrkala« vase!

»Negativne izkušnje s Centrom Emil Komel v Gorici,« kot je zapisal Jože Koren v Primorskem dnevniku 10.9.1995, niso v zgodovini tržaške GM in njenih stikih z goriško stvarnostjo nič novega, saj se vlečejo že skozi celo stoletje in bi o njih znal marsikaj povedati tudi skladatelj Emil Komel.

Odbor SCGV Emil Komel

Koncert: Miran Devetak

V petek, 29. septembra, bo ob 20. uri v gradu na Dobrovem koncert pianista Mirana Devetaka. Mladi glasbenik, rojen leta 1973, je začel študij klavirja pri sedmih letih na glasbeni šoli Komel v Gorici. Z odliko je diplomiral na konservatoriju Tartini v Trstu in se po diplomii vpisal na Evropski glasbeni konservatorij za podiplomski študij v Parizu, kjer je pri prof. Igorju Lazku v letošnjem letu z odliko opravil izpite drugega letnika. Letos poleti se je udeležil tudi mednarodne klavirske šole v Meranu. Ves čas študija spremlja pianista Mirana Devetaka učiteljica in mentorica, glasbena pedagoginja prof. Helena Plesničar iz Gorice. Miran Devetak je že nastopil na številnih revijah in glasbenih srečanjih; na republiškem tekmovanju Slovenije je l. 1987 prejel drugo nagrado. Koncertiral je v Trstu in Parizu, snema za RAI-Radio Trst A. Ob uspešni glasbeni poti je Miran tudi študent klasične filologije na tržaški univerzi.

Koncertni program: Schumann/Paganini-Liszt, Fauré, Debussy.

Iz goriške kronike

Slovenska javnost je v zadnjem času na razne načine pokazala svojo ogorčenost zaradi neprimernosti novega sedeža šole Trinko; mislim, da je negodovanje upravičeno in da bo treba poiskati za šolo drugačno rešitev. Izrečena je bila tudi kakšna pikra opazka na račun politikov, češ da niso nastopali dovolj energično; povedati moram, da je beseda slovenskega politika v tem trenutku v občinskem svetu zelo malo pomembna in da smo Slovenci daleč od vzvodov oblasti. Tako smo največkrat postavljeni pred dejstva in sklepe, ki so bili sprejeti brez naše vednosti. V takem kontekstu je vloga politika večkrat samo ta, da čimprej informira javnost o naklepih, zato da se organizira primeren odpor. To se je zgodilo v primeru selitve šole Trinko; v dogovoru s sindikatom slovenskih šolnikov in ravnateljice šole smo zavrnilo predloge za selitev v Slovenski šolski center, v šolo na ulico Brolo in v Ločnik; ko sta nam šolski skrbnik in ravnateljica sporočila, da se zdi selitev v ulico Cappella izvedljiva, pa čeprav z nekaterimi težavami, smo to sprejeli. V resnici pa se je kasneje izkazalo, da bi morali tudi ta predlog zavreči. Tako je zdaj šola razdeljena po več sedežih, nima primerne učilnice, ipd. Mislim, da je v sedanji situaciji najboljša začasna rešitev ta, da gre šola

Trinko v Slovenski šolski center, kjer bo vsaj imela primerne učilnice. Ker s preselitvijo slovenske sekcije ITI letos ne bo nič, bi bila ta rešitev primerna vsaj za eno leto. Občina je obljubila, da bo s prihodnjim letom zagotovila šoli Trinko dokončni sedež. V zvezi s šolo Trinko naj še povem, da je občina že imenovala svoje predstavnik v komisijo, ki bo z izvedenci šolskega skrbništva pripravila splošni načrt za preureditev šolskih stavb.

Na svoj račun je končno prišel tudi šport v Gorici; po dolgih letih je le prišlo do otvoritve nove športne palače, ki bo lahko zadovoljila vse potrebe na tem področju; zaradi razsipavanja z javnim denarjem in zaradi zavlačevanja z deli je ta stavba živ primer neprimerne uprave. Občinski svet je nadalje sprejel finančni načrt za temeljito preureditev goriških bazenov.

Politično sceno poživljajo spori med partnerji sedanje večine na občini; vendar ne gre za bistvene spore, temveč za iskanje pozornosti javnih medijev, ki prihaja - kot po navadi - od nekaterih manjših skupin, predvsem s strani Krščansko socialnega centra. V resnici pa je desničarska uprava trdno na oblasti in je postavila svoje zaupnike v razne pomembne mestne ustanove.

Bernard Špacapan

Izjava šole Trinko

Zavodski svet srednje šole Ivan Trinko je na svoji seji dne 2. septembra razpravljal o selitvi šole in ugotovil, da je izbira, ki namešča šolo Trinko v pritlične prostore osnovne šole Fumagalli v Gorici, neprimerna iz več razlogov.

Šoli namenjene učilnice so številčno nezadostne, kar bo obteževalo predvsem dodatne šolske dejavnosti in zahtevalo precej napornejše prilagoditve.

Zaradi prostorske stiske bosta onemogočeni namestitve in uporaba različnih učil in pomagala, hkrati šola ne bo razpolagala s telovadnico v bližini.

V stavbi ni prostora za tajništvo in ravnateljstvo, ki bosta zasilno poslovala na zavodu za likovno vzgojo Max Fabiani.

Ob vsej tej nezadostnosti pa je predvsem zaskrbljujoča napovedana, tudi nedoločena »začasnost«. Zato zavodski svet zahteva od občinske uprave, da se o njej jasno izreče in v tem šolskem letu poskrbi za primernejši in tudi dokončni sedež edine slovenske srednje šole na Goriškem. Ob tem še ugotavlja, da se na Goriškem namenja šolska poslopja nešolskim uporabnikom, kar seveda vodi v utemeljen dvom, ali sploh obstaja volja političnih oblasti, da poskrbijo za ustrezno namestitve šole Ivan Trinko.

Zavodski svet srednje šole Ivana Trinko

Katoliška šola K. M. Attems

V Gorici so salezijanci in uršulinke zaprli nižje srednje šole. Odgovorni za šolsko mladino so čutili potrebo, da se tradicija nižje srednje šole s krščanskim navdihom ne pretrga; zato je zadruga Scientia et fides, ki že vodi jezikovni licej Paolino d'Aquileia, sklenila, da odpre tudi privatno nižjo gimnazijo, ki so jo poimenovali po prvem goriškem nadškofu K. M. Attems. V šoli bodo poučevali latinščino od prvega razreda dalje, poleg tega pa še po en tuj jezik, angleščino ali nemščino. Zato bo tedenski pouk trajal 35 ur in ne 30 kot na drugih srednjih šolah. Prvi dan pouka bo dne 19. septembra. Prostori nove šole bodo v zgradbi v semeniški ulici.

Ob peti obletnici smrti grofa Viljema Coroninija

Goriški kulturni svet obhaja v teh dneh spomin na znanega skladatelja grofa Viljema Coroninija-Kromberškega, ki je umrl na Dunaju natanko pred petimi leti. Ustanova, ki skrbi za Coroninijevo zapuščino, je ob tej obletnici počastila grofov spomin s posebno prireditvijo: v nedeljo, 17. septembra, je namreč bil v Coroninijevem parku na Cingrofu koncert duetnih skladb za flavto italijanskega skladatelja Saveria Mercadanteja. Zvoki živahno razgibanih dvospevov so na sončni trati ob dvorcu ustvarili idilično vzdušje v ubranem sozvočju z okoljem. Posebna pohvala gre goriškemu duu flavtistov Giorgia Samarja in Giancarla Canalija, ki je s spretnim izvajanjem Mercadantejevih melodij za trenutek obudil v poslušalcih svet preteklosti.

Grof Viljem Coronini, čigar spominu je bil koncert posvečen, je bil v Gorici in daleč naokrog zelo znana osebnost. Izhajal je iz stare goriške rodbine, ki je še pred stoletji dosegla ugleden položaj v habsburškem cesarstvu. Coroniniji, ki so se odlikovali tako v državnih kot cerkvenih službah, a še zlasti zaradi visokih zaslug na kulturnem področju, so včasih kar vidno posegali v življenje in delovanje goriških Slovencev. Viljemov ded grof Alfred si je še pred sto leti pridobil posebne zasluge za slovensko stvar - kakor se je takrat reklo - ter vsestransko podpiral delovanje goriških Slovencev, ki so ga zato kar nekajkrat izvolili za svojega poslanca v deželni zbornici in celo v dunajskem parlamentu. Viljem Coronini, rojen na Tirolskem leta 1905, je iz družinske nadnarodne tradicije zrastel v pravega Evropejca, strpnega in obzirnega, a hkrati ostro kritičnega izobraženca. Po opravljenem

študiju na raznih evropskih univerzah se je posvetil predvsem proučevanju zgodovine in umetnosti, s posebnim oziranjem na svojo domovino. Pri tem je veliko potoval, kar je odločilno vplivalo na njegovo vsestransko razgledanost in izobrazbo. V zadnjih letih, potem ko je objavil nekaj izvrstnih umetnostno-kritičnih in zgodovinskih del, se je posvetil urejanju gradiva, ki ga je z razbiranjem in izpisovanjem starih listin in dokumentov pridobil na svojih potovanjih po Evropi. Želel je namreč objaviti prvo znanstveno neoporečno zgodovino goriškega srednjega veka, ki bi jo opremil z obsežnim in v veliki meri neznanim arhivskim materialom. A nerazumevanje vodilnih kulturnih krogov ter nazadnje smrt sta onemogočila izvedbo tako pomembnega in daljnosežnega načrta.

Grof Coronini je še danes živ v spominu mnogih Goričanov. Poznali smo ga kot nadve izobraženega, a samosvojega človeka, ki se je v ponosni osamljenosti posvečal odkrivanju in pravilnemu vrednotenju preteklosti. V spominu mnogih Goričanov živi tudi njegova sestra grofica Nikoletta, ki se je zlasti Kromberžani spominjajo kot blagodušne in radodarne gospe, prijateljice njihovega župnika skladatelja Vinka Vodopivca.

Grofu Coroniniju, ki je svoje ogromno premoženje z dragocenimi umetniškimi zbirkami zapustil vsem Goričanom, smo dolžni hvaležnost s popolnim spoštovanjem njegove volje. Vse predolgo namreč zremo v neupoštevanje njegovih določil in v propadanje velikega dela njegove zapuščine. Čas je, da se nalogi primerni ljudje - in ne več improvizirani vodniki - resno zavzamejo za bodočnost ustanove, ki utira Gorici pot v svet evropske kulture. Če pa se ne bo nič spremenilo in bo ustanova ostala na ravni skromnega provincialnega muzeja, bo Coroninijeva moralna dediščina propadla in pustila za seboj neizmerno škodo, vir sramote za vsakega Goričana.

Alessio Stasi

Natečaj Lipizer, najmlajši najboljši

Šestnajstletni Madžar Kristóf Baráti je zmagovalac 14. mednarodnega violinskega natečaja Premio Rodolfo Lipizer, ki je potekalo od 9. do 17. septembra v Gorici.

Tako je v soboto, 16. septembra, odločila mednarodna komisija, pred katero se je letos pomerilo 24 mladih obetavnih violinistov. Dan kasneje, v nedeljo, pa sta bila zvečer v Kulturnem domu nagrajevanje in slovesni koncert šestih najbolje uvrščenih. Po uvodnih besedah predsednika kulturnega združenja Lipizer Lorenza Quallija in priložnostnih govornih oblasti je pred nagrajevanjem spregovoril predsednik žirije, mladi italijanski skladatelj Alessandro Solbiati, ki je s posebno občutljivostjo, ki jo je občinstvo doumelo, poudaril neskončno vrednost vere v globoko človeško dimenzijo; »dokler jo bo kdo še živel, bo imela naša civilizacija še smisel,« je rekel.

Izvrstni prvi uvrščenec Baráti (najmlajši izmed 24 letošnjih tekmovalcev!), po videzu skromen, toda v izjavanju suveren, temperamenten in briljanten, je v nedeljo poleg denarne nagrade prejel še srebrno odličje predsednika republike, violino krajevne goslarja Odina Puntina in vrsto drugih priznanj; na zaključnem koncertu je igral - tudi to je bil privilegij zmagovalca - z violino goriškega glasbenika Rodolfa Lipizerja iz leta 1775. Drugo nagrado je prejel zreli romunski violinist Florin Croitoru (26 let), tretjo pa ex aequo Švicar Andreas Zumthor (17 let) in 24-letni Italijan iz Padove Giovanni Angeleri, ki velja za najboljšega ita-

lijanskega mladega violinista in izredno dobrega izvajalca Paganinija. Na peto mesto se je uvrstil odlični Izraelec ruske narodnosti Sergej Ostrovsky (19 let), na šesto pa Jugoslovan (rectius: Beograjec) Marko Josifoski (17 let).

Glasbeniki, ki jih je v finalnem delu in na zaključnem nastopu v nedeljo spremljal filharmonični orkester P. Costantinescu iz Romunije, so kljub svoji mladosti svetovno priznani, saj zbirajo v kurikulumih celo vrsto znamenitih in prestižnih priznanj in nastopov po celem svetu. Tudi s temi odličnimi izvajalci je bil počaščen spomin na stoletnico rojstva violinista Rodolfa Lipizerja, ki mu je bilo letošnje tekmovanje - z vzporedno proslavitvijo njegovega življenja in opusa - posvečeno še na poseben način. DD

Nov udarec za našo šolo

Konec prejšnjega tedna je v zamejstvu globoko odjeknila vest, da je italijansko ministrstvo za šolstvo odreklo tajnici Sindikata slovenske šole Marti Kapun Košuta sindikalni dopust. S tem je ni oprostilo poučevanja zaradi sindikalne dejavnosti. Kot razlog za tako potezo je ministrstvo navedlo določilo o krčenju števila sindikalnih dopustov. Tako je sindikatu v bistvu onemogočeno delovanje, saj je brez svojega uradnega predstavnika, in to kljub zagotovitvi, da se to ne bo zgodilo, ki jih je minister Lombardi pred časom v Rimu dal predstavnikom enotnega šolskega odbora. Omenimo naj, da je tržaški šolski skrbnik že bil odobril prošnjo za potrditev sindikalnega dopusta Marti Kapun Košuta.

Tokratni razlog za nov udarec naši manjšini je torej določilo o krčenju števila sindikalnih dopustov. Poleg tega se SSŠ ni znašel na seznamu šolskih sindikatov v Italiji priznanih manjšin, ki so jim bili sindikalni dopusti odobreni (vprašanje je tudi, kako je iz tega seznama izostal). Kakšne bodo posledice, če minister svojega ukrepa ne prekliče, si lahko predstavljamo.

Ministrski ukrep je, kot pričakovano, pri nas sprožil vrsto reakcij. Oglasile so se vse pomembnejše organizacije, ki so po vrsti obsodile to dejanje, ki načinja in šibi enega izmed najpomembnejših, če ne najpomembnejši dejavnik v naši skup-

nosti, to je šolo. Nekateri pa se ob vsem tem tudi sprašujejo, ali se določeni krogi v naši manjšini res zavzemajo za obstoj SSŠ ter drugih naših ustanov - tudi šole - ali pa obstaja težnja po »vsrkanju« slovenskih organizacij v italijanske. Tako v svojem tiskovnem sporočilu tržaški pokrajinski tajnik Peter Močnik ugotavlja, »da se vse to ujema s težnjo tiste manjšinske politike, ki je proti "etničnim" ustanovam in or-

ganizacijam na vseh področjih. Na sindikalnem področju že dalj časa obstaja načrt, da bi slovenske šolnike porazgubili po italijanskih sindikatih, pa naj bodo napredni ali ne.« Močnik nadaljuje s trditvijo, »da se te težnje držijo tudi tiste politične sile, ki v svojih vrstah lahko štejejo najvišje slovenske predstavnike, ki bi morali skrbeti za najboljši obstoj in razvoj slovenskih ustanov.«

Stališče SSŠ

Tržaško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je z zapadenostjo sprejelo novico, da je italijanski minister za šolstvo Lombardi kljub že izraženim obljubam prekladal že odobreni sindikalni dopust tajnici Sindikata slovenske šole.

Gre za dejanje, ki je vredno najmočnejše obsodbe, še predvsem, ker minister utemeljuje svoj preklac z nepriznavanjem obstoja SSŠ. Ukrep ministra načinja s tem avtonomijo slovenskega šolstva ter protizakonito odpravlja že priznane in obstoječe pravice manjšine.

Dejanje predstavlja nov hud udarec manjšinskemu šolstvu po ukinitvi dveh srednjih šol, neutemeljenem zamujanju pri razpisu natečajev za slovenske šolnike, nepriznavanju slovenskih diplom, ukinjanju prispevkov za dvojezično poslovanje s strani dežele F-JK, nepriznavanju doklade za dvojezičnost neučnemu osebju slovenskih šol itd.

Teško je verjeti, da vse to predstavlja samo slučaj, saj gre za šibitev manjšine z načenjanjem enega njenih nosilnih stebrov in posredno tudi za slabšanje narodnostnih odnosov ob meji.

Žal pa moramo tudi ugotavljati, da se vse to ujema s težnjo tiste manjšinske politike, ki je proti »etničnim« ustanovam in organizacijam na vseh področjih. Na sindikalnem področju že dalj časa obstaja načrt, da bi slovenske šolnike porazgubili po italijanskih sindikatih, pa naj bodo napredni ali ne.

Skrbi nas, da se te težnje držijo tudi tiste politične sile, ki v svojih vrstah lahko štejejo najvišje slovenske predstavnike, ki bi morali skrbeti za najboljši obstoj in razvoj slovenskih ustanov.

Celotna zadeva predstavlja alarmni zvonec za bodočnost slovenskega šolstva in sploh slovenske manjšine.

Peter Močnik - tajnik

Nadvse zanimiva knjižica o Repentabru

Poročali smo že, da so ob praznovanju velikega šmarna na Repentabru 12. avgusta predstavili knjižico o tem kraju, napisano v italijanščini. Delo, ki je izšlo pri založbi Mladika v Trstu, sta napisala Ariella Tasso Jasbitz in Paolo G. Parovel in nosi naslov *Repentabor*. Predstavitev v sugestivnem okolju utrjenega svetišča se je takrat udeležilo res veliko število ljudi, Slovencev in Italijanov, obsegala pa je bogat kulturni spored. O publikaciji sta spregovorila avtor Paolo G. Parovel in Marij Maver v imenu založbe.

Knjižica, ki nosi ime *Repentabor*, ni obširno znanstveno delo in to tudi noče biti. Je le takorekoč turistični vodnik, ki naj bralcu italijanske narodnosti - turistu ali domačinu - v zgoščeni obliki poda zgodovino in zanimivosti tega znanega kraja, zgodovino, ki je tokrat izven kalupov italijanskega irendentističnega in nacionalističnega zgodovinopisja, ki je do sedaj vedrilo in oblačilo na Tržaškem.

Poleg uvoda ima knjižica še štiri poglavja, ki govorijo o imenih krajev (rabljena so izključno slovenska izvirna imena, tako da pride jasno do izraza slovenski značaj teh krajev), o Marijinem čiščenju, zgodovinskih podatkih in stavbah, ki so na Repentabru (cerkve sv. Roka, župnišča in

Posnetek s predstavitve knjižice pred mesecem dni na Repentabru (Foto Kroma)

srenjske hiše). Na koncu je še kar obširna bibliografija, pa tudi seznam slik in fotografij. Objavljena je tudi zahvala vsem, ki so avtorjema pri njunem delu pomagali. Knjiga je okusno urejena in bogato opremljena s slikovnim ter fotografskim gradivom iz različnih obdobij.

Po izredno pomembnem delu o Brižinskih spomenikih, ki sta ga napisala prof. Janko Jež in Paolo G. Parovel, je torej v okviru založbe Mladika izšla še druga, sicer ne tako obširna in »monumentalna«, a vendar izredno pomembna v italijanskem jeziku napisana knjiga. To je bistven doprinos in spodbu-

da k spoznavanju slovenske narodnostne skupnosti ter slovenskega jezika, zgodovine in kulture s strani italijanskih soživaljancev, ki so do sedaj imeli na razpolago le zgodovinopisje, ki je v veliki večini primerov prihajalo od nacionalistično in protislovensko usmerjenih krogov. Upajmo, da se je s tem enostransko gledanje na krajevno zgodovino končno zaključilo ter da se je začelo odpirati novo obdobje, v katerem bi se lahko uresničilo, če ne ravno toliko opevano idealno sožitje, vsaj mirno sobivanje brez predsodkov in napačnih informacij.

Ivan Žerjal

Razpis nagrade »Dr. Frane Tončič«

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič v Trstu obnavlja letno nagrado »Dr. Frane Tončič«, ki ima namen vzpodbuditi visokošolce, pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, k raziskovalnemu in ustvarjalnemu delu.

Nagrada v znesku dveh milijonov lir je namenjena diplomski študiji s področja humanističnih oz. eksaktnih ved, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine ali znanosti in ki je sklenila univerzitetni študij v enem od rokov akademskega leta 1993/94.

Zainteresirani naj dostavijo izvod svoje študije najkasneje do 30. septembra t.l. Narodni in študijski knjižnici v Trstu, ul. sv. Frančiška 20/I.

Prejeta dela bo obravnavala komisija, ki ji predseduje prof. Pavle Merku, nakar bo v februarju prihodnjega leta sledilo nagrajevanje.

Obisk v Radišah na Koroškem

Cerkveni pevski zbor sv. Urha iz Doline se je pred nedavnim udeležil enodnevnega gostovanja med slo-

venskimi rojaki na Koroškem. Člani dolinskega zbora in skupina vaščanov so v nedeljo, 3. septembra, na pobudo Mladinskega krožka obiskali Radiše na Koroškem: osrednji dogodek srečanja je seveda bila maša, pri kateri je cerkveni pevski zbor sv. Urha pod vodstvom gospe Marije Šturman slovesno zapel. Pred začetkom obreda je v nabito polni cerkvi o zboru in posebej o delovanju Mladinskega krožka spregovoril Rado Strain. Po maši pa se je za obisk in lepo petje gostom iz Doline zahvalila predsednica krajevnega društva. Srečanje se je nadaljevalo v obliki priložnostne družabnosti v kulturnem domu, po njem pa so Dolinčani okusili domačo hrano na kosilu v stari vaški gostilni. Kulturna izmenjava je bila tudi priložnost za enodnevni izlet: pevci in spremljevalci so si na poti domov v okolici Celovca ogledali še zanimivosti *Minimundusa*. Za spomin so se za skupno fotografijo postavili pred radiški kulturni dom.

Začetek delovnega leta Slovenske Vincencijeve konference in Kluba prijateljstva ter izlet na Záplaz

Letos bo Slovenska Vincencijeva konferenca skupno s Klubom prijateljstva začela delovno leto v torek, 3. oktobra, ob 16. uri s sv. mašo v čast svojemu zavetniku sv. Vincenciju Pavelskemu. Daroval jo bo naš novi od škofa imenovani duhovni svetovalec g. Jože Špeh. Po sv. maši se bomo pogovorili o načrtih za novo delovno leto. V ta namen nam bodo dale častite šolske sestre pri Sv. Ivanu, ul. delle Doccie 34, na razpolago lepo kapelo ter jedilnico in pripravile prigrizek s čajem. Poleg članov, sodelavcev in prijateljev Slovenske Vincencijeve konference in Kluba prijateljstva vabimo k udeležbi vse, ki bi jih zanimalo kaj izvedeti o našem delovanju.

Bližnja dejavnost Kluba prijateljstva bo izlet v soboto, 7. oktobra, v manj znane, toda zanimive kraje. Prva točka izleta bo Záplaz nad Čatežem na Dolenjskem - tistim Čatežem, ki ga pisatelj Fran Levstik omenja v noveli *Popotovanje od Litije do Čateža*. Záplaz je izredno zanimiva razgledna točka. Od tu seže pogled na Gorenjsko, Štajersko in Dolenjsko. Tu stoji stoletja znana romarska cerkev, posvečena Mariji, Pomočnici kristjanov. V njej bomodaroval sv. mašo in prosili bomo posebno za mir na Balkanu. Fizično se bomo okrepili s tipičnimi dolenjskimi jedmi in s cvičkom v Čatežu. Popoldne nas bo avtobus peljal prek Ljubljanskega barja do Kureščka. Že dolga leta, posebno pa zadnje čase, tu zelo vneto častijo Marijo, Kraljico miru. Pravijo, da izprosijo tu mnogo milosti po njenih rokah. Tudi mi se ji bomo priporočili, zlasti še, ker bo naš izlet ravno na Marijin praznik, praznik rožnovenske Matere božje.

Vabimo vas, da se tega izleta udeležite, ne bo vam žal. Natančnejša navodila dobite v trgovini Fortunato v Trstu blizu cerkve sv. Antona Novega. Tam tudi vpisujejo do 3. oktobra.

N.M.

Maribor - Triglav - Ankaran po skavtsko

Slovenska planinska transverzala: kaj se skriva za tem imenom? No, recimo, da se skriva 480 kilometrov poti od Maribora do Ankarana, speljane po enajstih dvatisočakah, dvaindvajsetih tisočakah in še nič koliko drugih slovenskih planinskih postojankah. Transverzala bi lahko kar takole definirali. Alipa, če želimo biti bolj praktični: sledi rdeči markaciji z belim krogcem v sredini in številko ena ob strani, dokler ne čofneš v Jadransko morje!

Za Močnega Leoparda (Fabia Valentija) in Svoje glavega Kondorja (Iva Keržeta), slovenska tržaška skavta letnika '76, pa slovenska planinska transverzala pomeni nekaj čisto drugega. Recimo, da so bile do 10. avgusta 1995 to le neke stratosferične sanje. Od tistega dne naprej pa jima je transverzala pomenila vztrajanje in potenje, dež in mraz, sonce in veter, tišino in kričanje, kreganje in smejanje, molitev in preklinjanje vse do 2. septembra, to se pravi do

Skavt - transverzalec poglablja prijateljski odnos spreivalci gora

uresničila dva druga zamejska skavta, Vztrajni Bober (Mitja Ozbič) in Vztrajni Galeb (Martin Sosič). Brez njunega pionirskega TRANSKAVT-a '89 bi verjetno ne bilo niti letošnjega TRANSKAVT-a '95. No, tako se množično »transverzalec« v vrstah naših skavtov. Dve novi znački sta zablesteli pod njihovim jamborom. Dve častni znački, ki bosta spominjali Močnega Leoparda in Svoje glavega Kondorja, kako sta se mogla vzajemno prenašati dolgih 24 dni in se ob tem celo smejati.

Ivo Kerže

KATOLIŠKA KNJIGARNA

Vljudno Vas vabimo v razstavne prostore naše knjigarne na odprtje prve razstave v letošnji sezoni, v petek, 29. septembra, ob 18. uri.

Svoja dela bo razstavljal slikar

Krištof ZUPET

Umetnika bosta predstavila Branko Melink in Joško Vetrlih. Razstava bo odprta do 28. oktobra.

GLASBENA ŠOLA SCGV EMIL KULTURNIDOM
NOVA GORICA KOMEL - GORICA NOVA GORICA

Miran DEVETAK

klavir

Program: Robert SCHUMANN: Fantazija op. 17
PAGANINI-LISZT: Etuda št. 2
Franz LISZT: Sonetto del Petrarca 104
Gabriel FAURÉ: Barkarola št. 5, op. 66
Claude DEBUSSY: L'isle joyeuse

GRAD DOBROVO, petek, 29. septembra 1995, ob 20. uri.

Izjava Sindikata slovenske šole

Odbor Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica je na zadnji seji razpravljalo o stanju na srednji šoli I. Trinko, ki se je ob začetku letošnjega šolskega leta preselila v prostore šole Fumagalli v ulici Cappella.

Ta lokacija pa je povsem neprimerna bodisi zaradi prostorske stiske na šoli sami bodisi zaradi oddaljenosti ravnateljstva in tajništva, ki sta nameščena v prostorih šole Max Fabiani na trgu Medaglie d'oro.

Odbor bo zato pismeno zahteval od župana, naj čimprej poskrbi, da se izprazni poslopje v ulici Marconi, ki je še vedno namenjeno šolski uporabi, v katerem pa so nameščeni mestni redarji, in naj se vanj vseli šola Trinko. Odbor SSS obenem poziva predstavnike staršev na šoli Trinko,

Mestno konzulto in druge politične komponente, naj podprejo to zahtevo.

Na isti seji se je razpravljalo o preklicu sindikalnega dopusta, o šolskih Izvestjih 1985-95, o imenovanju rednih suplentov, o »Carta dei servizi« (listina o šolskih storitvah) in PEI (vzgojni načrt zavoda), o slovenski sekciji ITI. Sindikalni sodelavec iz Nove Gorice prof. D. Štekar je poročal zbranim o poteku letošnjega poletnega seminarja v Postojni, ki se ga je udeležilo 12 šolnikov iz Gorice, 26 iz Trsta in 1 iz Benečije. Slovensko ministrstvo za kulturo in šport namerava omenjeni seminar prirediti prihodnje leto na slovenskem Koroškem. (si)

Novi zvonovi v Vrtojbi

Vrtojbenska župnija je v nedeljo, 17. septembra, doživela resnično župnijsko slavje. Škof Pirih je namreč posvetil tri nove zvonove. Svečanost se je začela ob 15. uri s somaševanjem skofo in kakih 25 duhovnikov. Cerkev so verniki napolnili do zadnjega kotečka in mnogi so še ostali zunaj. Med mašo so sodelovali laični bralci in molilci, na koru je pel domači cerkveni pevski zbor; g. škof je imel nagovor, v katerem je spomnil na številne dobrotnike, ki so prispevali za nove zvonove, in priporočil tudi vipavsko semenišče, ki ga hočejo razširiti. Omenil je tudi domačega župnika Antona Glešiča, ki je bil duša nedeljskega slavja. Na vozičku je somaševal tudi bolni župnik Alojz Vetrlih. Po maši je pred cerkvijo sledil blagoslov zvonov, dela tvrdke De Poli. Ljudje so napolnili velik prostor pred cerkvijo in ves obred je potekal nemoteno tudi zato,

ker je po deževnih dneh Bog poslal lep septembrski popoldan. Med blagoslovom so podelili priznanja številnim zaslužnim osebam v župniji; prejel jo je tudi županu iz Medee, s katero je Vrtojba pobratena. Človek je imel vtis, da so novi zvonovi združili v skupnem veselju vso vas, saj so po končanem obredu še dolgo ostali pred cerkvijo v veselem razgovoru.

K.H.

GLASBENA
MATICA
GORICA

prireja tečaj za

jazz
glasbo

Vpis in informacije na tajništvu šole v ul. dela Croce 3 od ponedeljka do petka od 14. do 17. ure (tel. 531508)

Zbor Štandrež v Nabrežini

Ob celoletnem praznovanju 200-letnice cerkve sv. Roka bo pel v nedeljo, 24. 9., ob 9. uri v župnijski cerkvi v Nabrežini pri maši zbor Štandrež pod vodstvom Tiziane Zavadlav in v spremljavi Silvana Zavadlava.

Dvojezične table in mazači

Tržaška občinska uprava je končno namestila dvojezične table ob vstopu v nekatera naselja in vasi in v nekem smislu priznala dvojezično področje na svojem teritoriju. Veliko zaslug za ta uspeh imata svetovalec Slovenske skupnosti Močnik in Berdon, ki sta bila zaradi »političnega ravnotežja« postavljena ob bok drugih, ki nimajo nobene zasluge. To je stara pesem, ki potrjuje, da ne bomo nikoli vsi enakovredni v očeh medijev.

Obenem pa velja še opozoriti na drug pojav. Prav v dneh, ko je občina postavljala dvojezične table, so bili spet na delu fašistični mazači.

Kvaternica v Mirnu

Kvaternica na Mirenskem Gradu se bo obhajala na kvatno nedeljo, 24. septembra, takole: v soboto bo ob 20. uri romanje župnije Opatje selo s sv. mašo; po maši procesija.

V nedeljo prva sveta maša ob 7. uri, ob 10. za mirensko župnijo. Maševal bo mirenski župnik, pel pa mirenski cerkveni pevski zbor. Popoldne ob 15.30 pete litanije Matere božje, ob 16. uri sv. maša, ki jo bo daroval zlatomašnik Lojze Gril, govoril pa bo lazarist Jurij Devetak, ki se je pred kratkim vrnil iz Beograda.

Relikvije sv. Antona v Trstu

V sklopu praznovanj ob 800-letnici rojstva sv. Antona Padovanskega bodo tudi v Trst pirspele znamenite svetnikove relikvije, ki so bile izdelane ob odprtju njegovega groba l. 1981.

Prva postaja relikvij bo v cerkvi sv. Antona Starega v četrtki, 28. septembra.

V petek, 29. septembra, pa bodo v cerkvi sv. Antona Novega. Tu bo ob 11. uri slovenska sv. maša, h kateri so vabljeni vsi slovenskiverniki tržaške škofije. Slovesno mašo bo vodil škofov vikar msgr. Franc Vončina in z njim bi po možnosti somaševali vsi slovenski duhovniki (s sabo naj prinesejo albo ali belo stolo). Poleg ljudskega petja bo pri maši še nastop združenih pevskih zborov. V ta namen bodo pevske vaje v torek, 26. septembra, ob 20. uri v Marijinem domu v Trstu v ul. Risorta 3.

Za Slovensko pastoralno središče Marij Gerdol

OBVESTILA

❖KVATRNICA NA MIRENSKEM GRADU bo v nedeljo, 24. septembra. V soboto zvečer bo maša s procesijo, v nedeljo bodo maše dopoldne, sklepna pa ob 16. uri.

❖ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV iz Trsta se vključuje v praznovanje 30-letnice uvedbe slovenščine v bogoslužje. V ta namen bo v nedeljo, 24. t.m., pri sv. maši v Rojanu, ki oddaja tržaška radijska postaja, pel mešani zbor udeležencev letošnjega pevsekga tečaja v Dobrni. Petje bo spremljal organist prof. Hubert Bergant.

❖REPENTABOR. Glasbeni popoldnevni stare in sodobne glasbe v Repentaborski cerkvi: 24.9.1995 - Glasba iz časa koncila v Trentu; 1.10.1995 - Italijanske violinske šole v 17. stoletju. Pričetek ob 18. uri.

❖MONTUCA. V nedeljo, 1. oktobra, bo o 16.30 v cerkvi na Montuci orgelski in vokalni koncert. Nastopila bosta organist Andrej Pegan in basist Aldo Žerjal. Na sporedu bodo Frescobaldi, Vivaldi, Bach, Mokranjac, Trošt in Schubert.

❖SLOV. VINCECIJEVA KONFERENCA in KLUBPRIJATELJSTVA bosta začela novo delovno leto v torek, 3. oktobra, ob 16. uri s sv. mašo v čast sv. Vincenca pri šolskih strah pri Sv. Ivanu v Trstu, ul. delle Doccie 34. Sledila bosta razgovor o načrtih in družabnost. Toplo vabljeni člani, sodelavci in prijatelji!

❖INŠTITUT ZA VERSEKE VEDE tržaške škofije bo pričel svojo didaktično dejavnost 4. oktobra. Za informacije se lahko obrnete na škofijsko bogoslovje v ul. Besenghi 16, tel. 040/300847 ali na škofijske urade v ul. Cavana 16, tel. 300730.

❖KLUB PRIJATELJSTVA vabi v soboto, 7. oktobra, na izlet na izredno zanimivo razgledno točko ZAPLAZ na Dolenjskem, kjer je tudi ogleda vredna božjepotna cerkev, v ČATEŽ, ter na KUREŠČEK ob Ljubljanskem barju. Pohitite z vpisovanjem, ki bo do 3. oktobra v trgovini Fortunato v Trstu, ul. Paganini 2. Tam dobite tudi navodila.

❖SLOMŠKOV DOM v Bazovici in ŽUPNIJA SV. JOŽEFA v Ricmanjih se pripravljata na ogled krajev, kjer je živel in umrl naš veliki Slovenec A.M. Slomšek. Sv. oče ga bo proglasil za blaženega prihodnje leto v Mariboru. Ker bo takrat ogromno ljudi potovalo v Maribor, smo si hoteli zagotoviti prevoz, hrano in prenočišče. Zato bomo v Mariboru v najboljšem hotelu (Orel) imeli hrano in prenočišče. Cena: 180.000 lir (dva dneva). Prijavite se čimprej, da si lahko zagotovimo hotel Orel. Kličite v Bazovico, tel. 226117; v Ricmanje, tel. 281276. Na račun vsaj 100.000 lir.

DAROVI

Za cerkev v Števerjanu: namesto cvetja na grob pok. Viktoriji Radetič druž. Miklus 35.000; v spomin na brata oz. svaka Viktorija Cigliča 100.000; N.N. 100.000; N.N. 100.000; N.N. 20.000; novoporečenca M. Corsi n C. Marussi 300.000 lir.

Za cerkev na Jazbinah: namesto cvetja na grob pok. Ladotu Colji sekcija SSK Števerjan 50.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: Angela Malič Klede 20.000; NN. 20.000.

Za Sv. goro: Š.A. 500.000 lir.

Za Zavod sv. Družine: druž. So-ban 200.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Stefano Marussi 10.000 lir.

V spomin na Livijo Kocijančič darujejo domači 200.000 za Marijin dom, 200.000 za pevski zbor in 100.000 za cerkev pri Sv. Ivanu v Trstu.

SOŽALJE

♦ Pokrajinsko vodstvo SSK izraža članu Milkotu in svojcem najgloblje sožalje ob izgubi dragega brata.

♦ Sovodnjska sekcija SSK izraža iskreno sožalje Emilu Vižininu ob izgubi dragega brata Darkota.

♦ SKPD M. Filej in Oder 90 sočustvujeta z družinami Kosič ob izgubi mame in babice.

Štetje let

Judje štejejo leta od stvarjenja sveta; letos je zanje leto 575. Muslimani štejejo leta od bega Mohameda iz Meke v Medino; letos 1415. Kristjani štejejo leta od Kristusovega rojstva; letos 1995.

Rimljani so šteli leta »ab Urbe condita«, od ustanovitve Rima; Grki so šteli leta po olimpijadah.

Pri prerokih v stari zavezi pa je štetje let različno. Nekateri so šteli leta po vladanju kraljev v Jeruzalemu, drugi po vladanju kraljev v Babiloniji ali v Ninivah.

Sodelavce in dopisnike prosimo, naj pošiljajo članke najkasneje do ponedeljka zvečer, obvestila pa do torka opoldne.

Uredništvo

Ob izgubi naše drage

Gizele TOMSIČ vd. KOSIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebna zahvala naj gre g. župniku Viljemu Žerjalu, msgr. dr. F. Močniku, g. V. Makucu, g. K. Bolčini, moškemu in mešanemu zboru za občuteno petje, dirigentu Z. Klanjščeku, darovalcem cvetja in vsem, ki so darovali v dobre namene, ter prav vsem, ki so jo pospremili na zandji poti.

Pevma, Gorica, Rupa

Svojci

ZAHVALA

V častitljivi starosti prek 101. leta je mirno zaspala v Gospodu naša draga teta

Štefanija SEDMAK vd. SULČIČ

ki smo jo v torek, 19. septembra, položili k večnemu počitku v družinski grob na domačem pokopališču. Ko naznanjamo žalostno vest, se obenem zahvaljujemo vsem, ki so ji v zadnjih mesecih življenja stali ob strani, ji stregli in kakorkoli lajšali trpljenje.

Prav tako gre naša zahvala vsem trem gosodom duhovnikom za sv. mašo in žalni obred ter vsem vaščanom, ki so jo pospremili na zadnji poti, ji darovali cvetje in zanjo molili.

Sv. Križ, 21. septembra 1995

Nečaki

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik:

Andrej Bratuž

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva
Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318
Tiska: Tiskarna Budin
Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Može so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV